

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ПІВДЕННО-СХІДНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

25 січня 2024 року

м. Дніпро

№ 54/1 -р/к

Справа № 54/1-20

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції та
накладення штрафу

Державне промислове підприємство «Кривбаспромводопостачання» (ідентифікаційний код юридичної особи – [інформація, доступ до якої обмежено]) протягом періоду 2019-2022 років та січня-травня 2023 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з постачання технічної напірної води до забірних пристроїв водопровідних комплексів (водозабірних споруд) за допомогою гідротехнічних споруд шляхом послідовності дій, що забезпечують рух води каналом Дніпро-Кривий Ріг, подачу води та регулювання рівня води у штучно-створених водних об'єктах (водосховищах, каналах) (далі - Послуги з постачання технічної напірної води) в межах території [інформація, доступ до якої обмежено], де розташовані відповідні водні та виробничі об'єкти (канали, водосховища, насосні станції, гідротехнічні споруди), які закріплені за Підприємством на праві господарського відання, як таке, що не мало жодного конкурента на цьому ринку.

Державне промислове підприємство «Кривбаспромводопостачання» встановило для комунального підприємства «Кривбасводоканал» та застосувало у період 2019-2021 років завищену вартість Послуг з постачання технічної напірної води шляхом включення понаднормативних витрат електричної енергії на основні та допоміжні виробничі процеси при оптимальних режимах роботи устаткування, що призвело до зайво нарахованих комунальному підприємству «Кривбасводоканал» та сплачених ним коштів у розмірі до 40 626 тис. грн, з яких 13 325 тис. грн це кошти ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг», а решта – 27 301 тис. грн у складі витрат на послуги з централізованого водопостачання.

За результатами розгляду справи № 54/1-20 такі дії Державного промислового підприємства «Кривбаспромводопостачання», які полягали у встановленні та застосуванні для комунального підприємства «Кривбасводоканал» у період 2019-2021 років завищеної вартості Послуг з постачання технічної напірної води шляхом включення понаднормативних витрат електричної енергії на основні та допоміжні виробничі процеси при оптимальних режимах роботи устаткування, визнано адміністративною колегією Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», визначеним пунктом 1 частини другої статті 13 цього Закону, у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з постачання технічної напірної води до забірних пристроїв водопровідних комплексів (водозабірних споруд) за допомогою гідротехнічних споруд шляхом послідовності дій, що забезпечують рух води каналом Дніпро-Кривий Ріг, подачу води та регулювання рівня води у штучно-створених водних об'єктах (водосховищах, каналах), шляхом встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

За вказане порушення на державне промислове підприємство «Кривбаспромводопостачання» накладено штраф у розмірі **68 000** грн.

Державне промислове підприємство «Кривбаспромводопостачання» зобов'язано усунути наслідки вказаного порушення законодавства про захист економічної конкуренції у двомісячний термін.

Адміністративна колегія Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 54/1-20 про порушення державним промисловим підприємством «Кривбаспромводопостачання» законодавства про захист економічної конкуренції передбаченого пунктом 2 статті 50 та пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку та подання Першого відділу досліджень і розслідувань Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі - Відділення) від 31.10.2023 №54-03/141п,

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (1) Дорученням Антимонопольного комітету України від 26.04.2019 №8-01/122-АМ Відділення уповноважене здійснити розгляд заяви публічного акціонерного товариства «АрселорМіттал Кривий Ріг» від 24.04.2019 (вх. Відділення від 03.05.2019 № 54-01/166-К) про порушення законодавства про захист економічної конкуренції в діях державного промислового підприємства «Кривбаспромводопостачання» (далі – ДПП «Кривбаспромводопостачання», ДПП «КПВП», Підприємство) щодо встановлення такої ціни реалізації технічної води, яку неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (2) Розпорядженням адміністративної колегії Відділення від 27.01.2020 № 54/1-рп/к розпочато розгляд справи № 54/1-20 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.
- (3) Направлено копію розпорядження адміністративної колегії Відділення від 27.01.2020 № 54/1-рп/к листом Відділення від 28.01.2020 № 54-02/185 на адресу ДПП «КПВП», яке отримане Підприємством 04.02.2020 відповідно до рекомендованого повідомлення про вручення поштового відправлення № 4900079049986.
- (4) Листом від 28.01.2020 № 54-02/186 повідомлено публічне акціонерне товариство «АрселорМіттал Кривий Ріг» про початок розгляду справи.
- (5) Дорученням Антимонопольного комітету України від 01.07.2020 № 8-01/235-АМ д-66 Відділення уповноважене здійснити розгляд заяви комунального підприємства «Кривбасводоканал» від 26.06.2020 № 5512 (вх. Відділення від 06.07.2020 № 54-01/336-К) про порушення законодавства про захист економічної конкуренції в діях ДПП «КПВП» щодо встановлення такої ціни реалізації технічної води, яку неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (6) Листом від 17.09.2020 № 54-02/2988 повідомлено комунальному підприємству «Кривбасводоканал» про приєднання заяви до справи № 54/1-20.
- (7) Листом від 08.11.2023 № 54-02/2288 Підприємству направлено копію подання від 31.10.2023 № 54-03/141п з попередніми висновками у справі № 54/1-20, отримане Підприємством 15.11.2023.
- (8) Листом від 08.11.2023 № 54-02/2286 на адресу КП «Кривбасводоканал» направлено копію подання від 31.10.2023 №54-03/141п з попередніми висновками у справі №54/1-20.

- (9) Листом від 08.11.2023 № 54-02/2287 на адресу ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» направлено копію подання від 31.10.2023 №54-03/141п з попередніми висновками у справі №54/1-20.
- (10) У відповідь на подання від 31.10.2023 №54-03/141п з попередніми висновками у справі №54/1-20 отримано лист ДПП «КПВП» від 14.12.2023 № 16/1467.
- (11) Листом від 11.01.2024 № 54-02/68 Відділення повідомило ДПП «КПВП» про засідання адміністративної колегії Відділення (про дату, час і місце розгляду справи).
- (12) Листом від 11.01.2024 № 54-02/69 Відділення повідомило ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» про засідання адміністративної колегії Відділення (про дату, час і місце розгляду справи).
- (13) Листом від 11.01.2024 № 54-02/67 Відділення повідомило КП «Кривбасводоканал» про засідання адміністративної колегії Відділення (про дату, час і місце розгляду справи).
- (14) Інформацію про подання від 31.10.2023 №54-03/141п з попередніми висновками у справі №54/1-20, з повідомленням про дату, час і місце розгляду справи №54/1-20, розміщено 11.01.2024 на офіційному веб-сайті Антимонопольного комітету України (суб-сайті Відділення).

2. СТОРОНИ

2.1. Заявники

- (15) Публічне акціонерне товариство «АрселорМіттал Кривий Ріг» (ідентифікаційний код юридичної особи - [інформація, доступ до якої обмежено], адреса: [інформація, доступ до якої обмежено]) (далі – ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг», Заявник-1).
- (16) Комунальне підприємство «Кривбасводоканал» (ідентифікаційний код юридичної особи - [інформація, доступ до якої обмежено], адреса: [інформація, доступ до якої обмежено]) (далі – КП «Кривбасводоканал», КП «КВК» Водоканал, Заявник-2).

2.2. Відповідач

- (17) Відповідачем у справі є державне промислове підприємство «Кривбаспромводопостачання».

ДПП «Кривбаспромводопостачання» зареєстроване 14.07.1993 за номером 12271200000001240, здійснює діяльність на підставі Статуту.

Місцезнаходження юридичної особи: [інформація, доступ до якої обмежено].

Ідентифікаційний код юридичної особи – [інформація, доступ до якої обмежено].

Організаційно-правова форма юридичної особи – державне підприємство.

Основний вид економічної діяльності [інформація, доступ до якої обмежено].

ДПП «КПВП» засноване на державній власності, майно Підприємства є державною власністю і закріплюється за ним на праві господарського відання.

ДПП «Кривбаспромводопостачання» має самостійний баланс, рахунки в установах банку, печатку зі своїм найменуванням, товарний знак, набуло прав та обов'язків юридичної особи з дати включення його до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, має право укладати угоди, набувати майнових та немайнових прав, нести відповідальність, бути позивачем і відповідачем у суді відповідно до законодавства.

Згідно зі Статутом ДПП «КПВП», основним предметом діяльності Підприємства є:

- подача технічної безнапірної води шляхом регулювання її рівня у водосховищах та експлуатації гідровузлів;
- централізоване постачання технічної напірної води та інше.

Відповідно до пункту 2.1 Статуту ДПП «Кривбаспромводопостачання», затвердженому розпорядженням Дніпропетровської обласної державної адміністрації від 05.03.2018 № Р-125/0/3-18, Підприємство створене з метою отримання відповідного прибутку за рахунок виробничої діяльності: забезпечення перекидання води у маловодні регіони каналами та водогонами; технічна експлуатація водопровідних мереж і водогосподарських споруд, утримання їх у належному технічному стані; забезпечення перекидання високомінералізованих шахтних вод; забезпечення споживачів якісною технічною та питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж.

- (18) У період 2019-2022 років, січня-травня 2023 року (листи від 02.10.2019 № 01-04-1359, від 15.05.2023 № 01/549, від 21.08.2023 № 54-01/1495) ДПП «КПВП» надавало споживачам (суб'єктам господарювання) послуги з постачання технічної напірної та технічної безнапірної води:

послуги з постачання технічної напірної води до забірних пристроїв водопровідних комплексів (водозабірних споруд) за допомогою гідротехнічних споруд шляхом послідовності дій, що забезпечують рух води каналом Дніпро-Кривий Ріг, подачу води та регулювання рівня води у штучно-створених водних об'єктах (водосховищах, каналах);

послуги з постачання технічної безнапірної води до забірних пристроїв водопровідних комплексів (водозабірних споруд) за допомогою гідротехнічних споруд шляхом регулювання рівня води у водосховищах.

- (19) ДПП «Кривбаспромводопостачання» є юридичною особою, здійснює господарську діяльність, отже, в розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є суб'єктом господарювання.

3. ВИЗНАЧЕННЯ МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА

- (20) Предметом розгляду заяв ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» та КП «Кривбасводоканал» є питання обґрунтованості вартості послуг Підприємства з постачання технічної напірної води (до забірних пристроїв водопровідних комплексів (водозабірних споруд) за допомогою гідротехнічних споруд шляхом послідовності дій, що забезпечують рух води каналом Дніпро-Кривий Ріг, подачу води та регулювання рівня води у штучно-створених водних об'єктах (водосховищах, каналах)).
- (21) Дослідження ринку послуг з постачання технічної напірної води до забірних пристроїв водопровідних комплексів (водозабірних споруд) за допомогою гідротехнічних споруд шляхом послідовності дій, що забезпечують рух води каналом Дніпро-Кривий Ріг, подачу води та регулювання рівня води у штучно-створених водних об'єктах (водосховищах, каналах), на якому здійснює діяльність ДПП «КПВП», проведено відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 за № 49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605 (далі – Методика 49).
- (22) Пунктом 2.2 Методики 49 передбачено, що етапи визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання, їх кількість та послідовність проведення, передбачені пунктом 2.1 Методики 49, можуть змінюватися залежно від фактичних обставин, зокрема особливостей товару, структури ринку, обсягів наявної інформації щодо ринку тощо.

3.1. Об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (23) Відповідно до пункту 3.1 Методики 49, об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

Суб'єкт господарювання

- (24) Суб'єктом господарювання, який є об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища, є ДПП «Кривбаспромводопостачання».

Конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

- (25) Відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», товар – будь-який предмет господарського обороту, в т. ч. продукція, роботи, послуги, документи, що підтверджують зобов'язання та права.
- (26) Послуги з постачання технічної напірної води до забірних пристроїв водопровідних комплексів (водозабірних споруд) за допомогою гідротехнічних споруд шляхом послідовності дій, що забезпечують рух води каналом Дніпро-Кривий Ріг, подачу води та регулювання рівня води у штучно-створених водних об'єктах (водосховищах, каналах) є предметом господарського обороту у період 2019-2022 років та січня-травня 2023 року, тому є товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище ДПП «Кривбаспромводопостачання».

3.2. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище

3.2.1. Перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання

- (27) У відповідності до пункту 4.1. Методики 49, перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- (28) У відповідності до пункту 4.2. Методики 49, визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема:

4.2.1. Споживчих характеристик:

- функціонального призначення;
- фізичних характеристик;
- технічних та експлуатаційних характеристик;
- ступеня новизни товару.

4.2.2. Умов споживання, які визначаються:

- необхідністю енергопостачання, водопостачання тощо;
- специфічністю розміщення, монтажу тощо;
- рівнем технічного обслуговування, транспортного забезпечення.

4.2.3. Умов реалізації:

- через систему оптової торгівлі чи за індивідуальними, прямими договорами, у тому числі бартерними чи давальницькими схемами розрахунків;
- через систему роздрібної торгівлі, у тому числі через мережу фірмової торгівлі;
- обсягів додаткових послуг та пільг для покупців.

- (29) Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару здійснено, виходячи з подібності, зокрема, таких факторів, як функціональне призначення, фізичні характеристики, технічні та експлуатаційні особливості споживання та реалізації, що визначаються специфічністю розміщення, технологічним процесом.

3.2.1.1. Споживчі характеристики. Функціональне призначення.

- (30) Технічна вода - вода, непридатна для споживання людиною, що за своєю санітарно-хімічною та санітарно-бактеріологічною якістю може використовуватись для технологічних потреб виробництва (пункт 4 Порядку повторного використання очищених стічних вод та осаду за умови дотримання нормативів гранично допустимих концентрацій забруднюючих речовин, затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 12.12.2018 № 341).
- (31) Різні галузі промисловості використовують технічну воду в виробничих циклах і технологічних процесах, пов'язаних з випуском своєї продукції.
- (32) За функціональним призначенням, не встановлено подібного (аналогічного) товару послугам з постачання технічної (напірної, безнапірної) води.

3.2.1.2. Умови реалізації/споживання. Специфічність розміщення.

- (33) Листом від 15.05.2023 № 01/549 ДПП «КПВП» повідомило, що послуги з постачання технічної напірної та технічної безнапірної води, які Підприємство надавало у досліджуваному період полягають у наступному:
- послуги з постачання технічної безнапірної води полягають в підтриманні за допомогою гідротехнічних споруд рівня води в водосховищах, який є необхідним для здійснення забору води насосними станціями споживачів. Такі послуги надаються на Карачунівському водосховищі на річці Інгулець та Макортівському і Кресівському на річці Саксагань;
 - послуги з постачання технічної напірної води полягають в подачі води за допомогою насосних станцій Підприємства в штучно-створені водні об'єкти, в яких споживачі власними насосними станціями здійснюють забір води. До таких водних об'єктів відносяться канал Дніпро-Кривий Ріг, Південне водосховище та канал № 33.
- (34) Статтею 1 Водного кодексу України, зокрема визначено:
- водний об'єкт – природний або створений штучно елемент довкілля, в якому зосереджуються води (море, лиман, річка, струмок, озеро, водосховище, ставок, канал (крім каналу на зрошувальних і осушувальних системах, а також водоносний горизонт);
 - водосховище – штучна водойма місткістю більше 1 млн. кубічних метрів, збудована для створення запасу води та регулювання її стоку.
- (35) Гідротехнічні споруди – споруди для використання водних ресурсів, а також для боротьби з шкідливим впливом вод: греблі й дамби різного призначення та їхні конструктивні елементи; водоскиди, водоспуски, споруди водовідведення: тонелі, канали, труби, лотки; регуляційні споруди, накопичувачі промислових відходів, ставки, відкриті водозабори, гідромеханічне та механічне обладнання, призначене для нормального функціонування споруд (пункт 1.9.18 Методики обстеження і паспортизації гідротехнічних споруд систем гідравлічного вилучення та складування промислових відходів та хвостів, затвердженої наказом Державного комітету у справах містобудування і архітектури від 19.12.1995 № 252).
- (36) Протягом періоду 2019-2022 років, січня-травня 2023 року ДПП «Кривбаспромводопостачання» надавало послуги з постачання технічної напірної води,

використовуючи наступні виробничі об'єкти, які перебувають на балансі Підприємства та пов'язані з наданням цих послуг (листи Підприємства від 02.10.2019 № 01-04-1359, від 15.05.2023 №01/549, від 21.08.2023 № 54-01/1495):

- канал Дніпро-Кривий Ріг, обліковується на балансі Підприємства, розташований на території Криворізького району Дніпропетровської області;
 - насосні станції НС-1, НС-2, НС-3, обліковуються на балансі Підприємства, розташовані на території Криворізького району Дніпропетровської області;
 - канал № 33, обліковується на балансі Підприємства, на території м. Кривий Ріг.
 - насосна станція НС-5 Радущанського водопровідного комплексу розташована на березі Південного водосховища на відстані 500м від споруд комплексу;
 - Південне водосховище, обліковується на балансі Державного агентства водних ресурсів України, розташоване на території Криворізького району Дніпропетровської області, а також м. Кривий Ріг.
- (37) Реалізація/споживання досліджуваних послуг з постачання технічної напірної води відбувалася в місцях розташування водозабірних споруд споживачів в межах каналу Дніпро-Кривий Ріг, Південного водосховища та каналу № 33.
- (38) Отже, умови реалізації/споживання досліджуваних послуг з постачання технічної напірної води характеризуються специфічністю розміщення водозабірних споруд споживачів та виробничих об'єктів ДПП «Кривбаспромводопостачання».

3.2.1.3. Умови реалізації/споживання. Технічні та експлуатаційні особливості реалізації/споживання. Опис технологічного процесу.

- (39) ДПП «КПВП» здійснює свою діяльність з постачання технічної води (напірної та безнапірної) до забірних пристроїв водопровідних комплексів (водозабірних споруд) за допомогою гідротехнічних споруд шляхом регулювання рівня води у штучно-створених водних об'єктах (водосховищах, каналах), використовуючи об'єкти (канали, водосховище, насосні станції), що обліковуються на балансі Підприємства, пов'язані з зазначеним технологічним процесом постачання технічної води.
- (40) Але, виробничі (технологічні) процеси з постачання технічної напірної та з постачання технічної безнапірної води є різними з огляду на наступне.

3.2.1.3. а) постачання технічної напірної води.

- (41) З пояснень Підприємства (лист від 21.08.2023 № 54-01/1495):
- технічна напірна вода надходить в Південне водосховище після підйому трьома насосними станціями Мар'янської дільниці по каналу «Дніпро – Кривий Ріг» із Каховського водосховища. Підйом води відбувається на 110 м, а загальна протяжність каналу становить 42,5 км, тому процес постачання води в Південне водосховище енергозатратний;
 - подача води з Каховського водосховища в Південне водосховище до водозабірних споруд КП «Кривбасводоканал» (до забірних пристроїв Радущанського водопровідного комплексу) здійснюється комплексом споруд каналу Дніпро-Кривий Ріг, всі споруди якого перебувають на балансі Підприємства;
 - перелік, кількість та місцезнаходження виробничих об'єктів, пов'язаних з наданням послуг з постачання технічної напірної води до забірних пристроїв водопровідного комплексу (водозабірних споруд) споживачів, зокрема КП «Кривбасводоканал» за допомогою гідротехнічних споруд шляхом регулювання рівня води у Південному водосховищі у 2019-2022 роках, у 2023 році – це комплекс споруд каналу Дніпро-Кривий Ріг у тому числі: відкриті канали; закрита частина напірними трубопроводами;

- до складу каналу входять канали №№ 26,27,28,29,30 зі спорудами на них; насосні станції №№ 1,2,3 з напірними трубопроводами та приймальними басейнами; пірс на початку каналу № 26; перегороджуюча споруда в кінці каналу № 30.
- (42) За інформацією КП «Кривбасводоканал» (лист від 25.06.2019 № 6711), водозабірні споруди КП «Кривбасводоканал» - Радущанський водопровідний комплекс, що знаходиться за адресою: [інформація, доступ до якої обмежено], при цьому:
- балансоутримувачем Радущанського водопровідного комплексу є ДПП «КПВП»;
 - комплекс перебуває у довгостроковій оренді у КП «Кривбасводоканал» на підставі договору оренди індивідуально визначеного (нерухомого або іншого) майна, що належить до державної власності № 12/02-6494-ОД від 29.12.2017, укладеного між Регіональним відділенням ФОНДУ Держмайна України у Дніпропетровській області та КП «Кривбасводоканал»;
 - використовується КП «Кривбасводоканал» для забору технічної води, здійснення господарської діяльності: з надання послуг з постачання технічної води єдиному споживачу (транспортування водоводами до виробничих об'єктів ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг») та з надання послуг з централізованого водопостачання.
- (43) За повідомленням ДПП «КПВП» (лист від 15.05.2023 № 01/549), насосна станція №5 Радущанського водопровідного комплексу розташована на березі Південного водосховища, на відстані близько 500 метрів від споруд комплексу.
- (44) Підприємство у листі від 15.05.2023 № 01/549 навело висотну схему каналу Дніпро-Кривий Ріг (послідовність виробничих об'єктів Підприємства від Каховського водосховища до Південного водосховища, якими забезпечується подача води) та навело опис технологічного процесу надання Підприємством послуг з постачання технічної напірної води до забірних пристроїв водопровідного комплексу (водозабірних споруд) споживачів у Південному водосховищі:

[інформація, доступ до якої обмежено]

- (45) **Опис технологічного процесу надання Підприємством послуг з постачання технічної напірної води до забірних пристроїв водопровідного комплексу (водозабірних споруд) споживачів у Південному водосховищі:**

(початок цитати) Надання послуг з постачання технічної води до водозабірних споруд КП «Кривбасводоканал» складається з подачі за допомогою гідротехнічних споруд дніпровської води Каховського водосховища в Південне водосховище, наповнення його та підтримання рівня води, достатнього для виконання забору води насосними станціями споживача... Вода з Каховського водосховища проходить по каналу Дніпро-Кривий Ріг шлях довжиною 42,68 км через всі споруди каналу, піднімаючись на висоту більше 80 м трьома насосними станціями... в процесі надання послуги з подачі технічної води підприємство здійснює послідовність дій, які забезпечують рух води каналом Дніпро-Кривий Ріг. Так як канал складається з декількох ділянок зі спорудами, які забезпечують окремі пуск в роботу і зупинку, наповнення кожної ділянки каналу проводиться послідовно... (кінець цитати).

- (46) У листі ДПП «КПВП» від 21.08.2023 за № 54-01/1495, щодо технологічного процесу зазначено:

(початок цитати) Технічна напірна вода надходить в Південне водосховище трьома насосними станціями Процес постачання води в Південне водосховище енергозатратний, питома вага електроенергії у собівартості витрат на технічну напірну воду за 2019 рік становить 62%... (кінець цитати).

- (47) Тому, послуги з постачання технічної напірної води до забірних пристроїв водопровідних комплексів (водозабірних споруд) за допомогою гідротехнічних споруд шляхом послідовності дій, що забезпечують рух води каналом Дніпро-Кривий Ріг, подачу води та регулювання рівня води у штучно-створених водних об'єктах (водосховищах, каналах) (далі – **Послуги з постачання технічної напірної води**), що надаються ДПП «Кривбаспромводопостачання», характеризуються особливими фізичними, технічними та експлуатаційними характеристиками, умовами споживання, що визначаються специфічністю розміщення, специфічністю виробничих об'єктів та виробничого (технологічного) процесу.
- (48) ДПП «Кривбаспромводопостачання» надає Послуги з постачання технічної напірної води Водоканалу до забірних пристроїв Радушанського водопровідного комплексу (розміщеного за адресою: [інформація, доступ до якої обмежено]). В свою чергу, Водоканал постачає напірну технічну воду ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг», вироблену за допомогою Радушанського водопровідного комплексу та транспортовану трьома водоводами до виробничих об'єктів ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг».
- (49) Враховуючи різні технічні та експлуатаційні характеристики, Послуги з постачання технічної напірної води ДПП «КПВП» (до забірних пристроїв водопровідних комплексів (водозабірних споруд) за допомогою гідротехнічних споруд шляхом послідовності дій, що забезпечують рух води каналом Дніпро-Кривий Ріг, подачу води та регулювання рівня води у штучно-створених водних об'єктах (водосховищах, каналах)) не є подібними до послуг КП «Кривбасводоканал» з постачання технічної напірної води, виробленої водопровідним комплексом та транспортованої трубопроводом до виробничих об'єктів ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг».

3.2.1.3. б) постачання технічної безнапірної води.

- (50) З пояснень Підприємства (лист від 21.08.2023 за № 54-01/1495), окрім постачання технічної напірної води у Південному водосховищі споживачу КП «Кривбасводоканал», Підприємством здійснюється також постачання даному споживачу технічної безнапірної води у Карачунівському водосховищі. Електрична енергія використовується лише для підняття сегментних затворів та освітлення, виробничий процес надання послуг з постачання технічної безнапірної води не є енергозатратним.
- (51) **Опис технологічного процесу** надання Підприємством послуг з постачання технічної **безнапірної** води до забірних пристроїв водопровідного комплексу (водозабірних споруд) споживачів у Карачунівському водосховищі (лист від 21.08.2023 за № 54-01/1495):

(початок цитати) Послуги з постачання технічної води в межах Карачунівського водосховища полягають в утриманні в належному робочому стані гідротехнічних споруд, за допомогою яких здійснюється контроль і регулювання рівня води та підтримується необхідний для виконання водозабору об'єм води в водосховищі, а споживачі власними насосними станціями здійснюють забір води.

Ці послуги здійснюються за допомогою Карачунівського гідротехнічного вузла, який розташовано в 4 км на захід від м. Кривий Ріг і перебуває на балансі Підприємства.

До складу гідровузла входять: гребля, берегові водоскиди, донний водовипуск:

- гребля-глуха, кам'яно-накидна з залізобетонним екраном;
- лівобережний і правобережний водоскиди складаються з двох щитових прольотів, перекритих металевими сегментними затворами;
- донний водовипуск складається з залізобетонної труби та двох сталевих труб.

За допомогою греблі утворене водосховище і підтримується його об'єм. Спорудами водоскидів та донного водовипуску здійснюється регулювання рівня води в водосховищі шляхом виконання скиду води для утримання його рівня в проектних відмітках. (кінець цитати).

- (52) Ураховуючи вищенаведені технічні особливості (технологічні процеси) **послуги з постачання технічної безнапірної води** до забірних пристроїв водопровідних комплексів (водозабірних споруд) за допомогою гідротехнічних споруд шляхом регулювання рівня води у водосховищах (далі – Послуги з постачання технічної безнапірної води), що надаються Підприємством, **не є подібними Послугам з постачання технічної напірної води.**

3.2.1.4. Умови реалізації. Прямі договори.

- (53) Надання Послуг з постачання технічної напірної води (які є предметом розгляду справи), а також Послуг з постачання технічної безнапірної води здійснюється Підприємством на підставі укладених зі споживачами договорів у тому числі з КП «Кривбасводоканал».
- (54) Так, наприклад, предметом договору на послуги з постачання технічної води від 29.12.2017 № 1тн, укладеного між ДПП «КПВП» та КП «Кривбасводоканал», є зобов'язання Підприємства надавати послуги з постачання технічної напірної води до забірних пристроїв **Радущанського водопровідного комплексу** за допомогою гідроспоруд шляхом регулювання рівня води у Південному водосховищі та зобов'язання КП «Кривбасводоканал» своєчасно оплачувати надані послуги за встановленими тарифами у строки і на умовах, передбачених договором.
- (55) Водночас, предметом договору на послуги з постачання технічної води від 29.12.2017 № 8ТБ, укладеного між ДПП «КПВП» та КП «Кривбасводоканал», є зобов'язання Підприємства надавати послуги з постачання технічної (безнапірної) води до забірних пристроїв **Карачунівського водопровідного комплексу** за допомогою гідроспоруд шляхом регулювання рівня води у Карачунівському водосховищі.
- (56) З пояснень Підприємства (лист від 21.08.2023 за № 54-01/1495):
- договором від 29.12.2017 № 8ТБ передбачено постачання технічної безнапірної води з Карачунівського водосховища;
 - Карачунівське та Південне водосховища це два джерела водопостачання Криворізького регіону, які не зв'язані між собою ні трубопроводами, ні каналами;
 - об'єм Карачунівського водосховища при нормальному рівні води складає 308,5 млн.м³, обсягу води у цьому водосховищі достатньо для здійснення забору води таким споживачем як ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг», але для цього споживачу необхідно облаштувати водозабір та прокласти трубопровід до своїх виробничих об'єктів;
 - Карачунівське водосховище має достатній об'єм води для збільшення обсягів водозабору, але продуктивність Карачунівського водопровідного комплексу (водозабірних споруд КП «Кривбасводоканал») може забезпечити тільки 30% від загальних потреб в питній воді населення і промисловості Криворізького регіону.
- (57) Таким чином, виходячи з подібності, зокрема, таких факторів, як функціональне призначення, фізичні характеристики, технічні та експлуатаційні особливості споживання та реалізації, що визначаються специфічністю розміщення, технологічним процесом, **перелік товарів щодо яких визначається монопольне (домінуюче) становище складається з одного товару - Послуги з постачання технічної напірної води** (до забірних пристроїв водопровідних комплексів (водозабірних споруд) за допомогою гідротехнічних споруд шляхом послідовності дій, що забезпечують рух води каналом Дніпро-Кривий Ріг, подачу води та регулювання рівня води у штучно-створених водних об'єктах (водосховищах, каналах)).

3.2.2. Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів).

- (58) Пункт 4.4 Методики 49, визначає, що перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) може складатися шляхом визначення суб'єктів господарювання, які мають значущі обсяги продажу (постачання, виробництва), придбання (споживання, використання) товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території.

Значущими обсягами продажу (постачання, виробництва), придбання (споживання, використання) товарів (товарних груп) визначаються обсяги, які, як правило, перевищують 5 відсотків відомих обсягів товарів (товарних груп), що мають ознаки однакових (подібних, аналогічних), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території.

- (59) Водні відносини в Україні регулюються Водним кодексом України, Законом України "Про охорону навколишнього природного середовища" та іншими актами законодавства.

- (60) Відповідно до статті 42 Водного кодексу України:

- водокористувачами в Україні можуть бути підприємства, установи, організації і громадяни України, а також іноземці та особи без громадянства, іноземні юридичні особи;

- первинні водокористувачі - це ті, які мають власні водозабірні споруди і відповідне обладнання для забору води, а також отримують воду з каналів зрошувальних і осушувальних систем, водосховищ, ставків, водогосподарських систем, каналів та водогонів (водопроводів) міжбасейнового та внутрішньобасейнового перерозподілу водних ресурсів;

- забір та використання води первинними водокористувачами з каналів зрошувальних і осушувальних систем, водосховищ, ставків, водогосподарських систем, каналів та водогонів (водопроводів) міжбасейнового та внутрішньобасейнового перерозподілу водних ресурсів здійснюються на платній основі на підставі договору з підприємствами, установами та організаціями, що забезпечують перерозподіл (перекидання) водних ресурсів, у тому числі в маловодні регіони, та за наявності дозволу на спеціальне водокористування. Укладення договору є обов'язковим;

- Перелік підприємств, установ та організацій, що забезпечують перерозподіл (перекидання) водних ресурсів, у тому числі у маловодні регіони, затверджується Кабінетом Міністрів України.

- (61) **Продавцями Послуг з постачання технічної напірної води є суб'єкти господарювання, що забезпечують перерозподіл (перекидання) водних ресурсів, у тому числі у маловодні регіони, включені до відповідного переліку підприємств, установ та організацій, затвердженого Кабінетом Міністрів України, господарська діяльність яких спрямована на задоволення потреб споживача – первинного водокористувача.**

- (62) Протягом 2019-2022 років й січня-травня 2023 року ДПП «Кривбаспромводопостачання» включене до Переліку підприємств, установ та організацій, що забезпечують перерозподіл (перекидання) водних ресурсів, у тому числі у маловодні регіони, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.05.1997 № 524, здійснює господарську діяльність з надання Послуг з постачання технічної напірної води на підставі договорів, укладених з первинними водокористувачами, тому є **продавцем** Послуг з постачання технічної напірної води.

- (63) **Споживачами Послуг Підприємства з постачання технічної напірної води є первинні водокористувачі, які:**

- мають дозвіл на спеціальне водокористування,

- мають договір з ДПП «Кривбаспромводопостачання»,

- мають власні водозабірні споруди в межах каналу Дніпро-Кривий Ріг, Південного водосховища та каналу № 33 і відповідне обладнання для забору води з зазначених штучно-створених водних об'єктів,

- здійснюють забір та використання води з каналу Дніпро-Кривий Ріг, Південного водосховища та каналу № 33.

- (64) За інформацією ДПП «КПВП», загальна кількість споживачів Послуг з постачання технічної напірної води (листи від 02.10.2019 № 01.04.1359, від 05.06.2020 № 16-04-723, від 15.05.2023 № 01/549):

у 2019 становила 65 споживачів,

у 2020 – 29,

у 2021 – 28,

у 2022 та у січні-травні 2023 року – 28 споживачів.

- (65) Ураховуючи пункт 4.4 Методики 49, КП «Кривбасводоканал» є основним споживачем, як такий що має значущі обсяги придбання (споживання, використання) Послуг з постачання технічної напірної води. Відповідні показники наведено у Таблиці 1.

Таблиця 1.

Період	Загальний обсяг реалізованих Підприємством Послуг з постачання технічної напірної води (усім споживачам), тис. м ³	Обсяг Послуг наданий КП «Кривбасводоканал», тис. м ³	Питома вага придбання послуг КП «Кривбасводоканал» у складі загального обсягу реалізації, %
2019	164 848,87	105 164,83	63,79
2020	117 484,11	95 589,25	81,36
2021	102 618,79	90 094,02	87,80
2022	89 188,14	75 571,00	84,73

- (66) Окрім КП «Кривбасводоканал», споживачами Послуг ДПП «КПВП» з постачання технічної напірної води протягом 2019-2022 років й січня-травня 2023 року є суб'єкти господарювання, що здійснюють господарську діяльність у сфері централізованого водопостачання (наприклад КП «Апостоловеводоканал», КП «П'ятихатської міської ради «Житлокомплекс»), у різних галузях промисловості (ТОВ «Криворіжриба», АТ «ДТЕК Дніпроенерго», ПрАТ «Центральний гірничозбагачувальний комбінат», ПАТ «Криворізький залізрудний комбінат», ПрАТ «СУХА БАЛКА»), садівничі товариства, та які мають відповідні об'єкти з забірними пристроями в межах розташування виробничих об'єктів ДПП «КПВП», закріплених за Підприємством на праві господарського відання та пов'язаних з наданням цих послуг.

3.3. Визначення товарних меж ринку

- (67) У відповідності з пунктами 5.1 - 5.3 Методики 49, товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (68) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими зокрема є:

- подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання тощо;
- подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників, тощо;

- с. наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);
 - д. відсутність суттєвої різниці в цінах;
 - е. взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.
- (69) Послуги з постачання технічної напірної води не мають товарів-замінників, оскільки відсутні товари з подібними технічними, експлуатаційними властивостями і характеристиками за наступними показниками взаємозамінності:
- умови використання товару – специфічність розміщення забірних пристроїв водопровідних комплексів (водозабірних споруд) споживачів – в межах каналу Дніпро-Кривий Ріг, Південного водосховища та каналу № 33;
 - технічні, експлуатаційні властивості і характеристики товару (особливості реалізації/споживання) обумовлені специфічністю технологічного процесу, наведеного у підрозділі **3.2.1.3. а)** розділу 3 цього рішення.
- (70) Окрім того, оскільки отримання зазначених послуг обумовлено наявністю у споживача: дозволу на спеціальне водокористування; договору з ДПП «КПВП» як з підприємством, що забезпечує перерозподіл (перекидання) водних ресурсів, у тому числі в маловодні регіони; водозабірних споруд і відповідного обладнання для забору води в межах розташування виробничих об'єктів ДПП «КПВП» (канали, водосховище), закріплених за Підприємством на праві господарського відання, та пов'язаних з наданням цих послуг, то КП «Кривбасводоканал», як споживач за звичайних умов не може легко перейти від споживання даного товару до споживання іншого.
- (71) У свою чергу, за інформацією КП «Кривбасводоканал» (лист від 04.10.2023 № 02-05/13338), у 2019-2022 роках та у січні-травні 2023 року технічної можливості у КП «Кривбасводоканал» для надання ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» послуг з постачання технічної води від Карачунівського водопровідного комплексу не було через відсутність необхідного насосного обладнання для стабільної подачі води, трубопроводів для подачі води, приладів обліку, дозволу на спеціальне водокористування щодо додаткових об'ємів забору води з Карачунівського водосховища для потреб ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг».
- (72) Також, КП «Кривбасводоканал» листом від 04.10.2023 № 02-05/13338 повідомило:
- (початок цитати) Фактична потужність Карачунівського водопровідного комплексу до 100 тис.м³ на добу. Фактичний обсяг загальних потреб КП «Кривбасводоканал» для здійснення господарської діяльності з централізованого водопостачання, в тому числі для здійснення господарської діяльності з постачання технічної води ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» у 2019-2022 роках 123 993 130 м³/рік, за 7 місяців 2023 року – 62 055 926 м³. Зважаючи на приведені вище дані, продуктивності Карачунівського водопровідного комплексу не достатньо для забезпечення загальних потреб КП «Кривбасводоканал» для здійснення господарської діяльності з централізованого водопостачання, в тому числі для здійснення господарської діяльності з постачання технічної води ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» (кінець цитати).*
- (73) Отже, продуктивність Карачунівського водопровідного комплексу всього до 100000 м³ на добу, або до 36 500 000 м³ на рік, що становить 29,44% від 123 993 130 м³ на рік від загальних річних потреб КП «Кривбасводоканал» (у тому числі й потреб ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»).
- (74) Таким чином, ураховуючи специфічність розміщення водопровідного комплексу КП «Кривбасводоканал» в межах Південного водосховища, а також враховуючи відсутність технічної можливості (обмежену продуктивність) водопровідного комплексу КП «Кривбасводоканал» в межах Карачунівського водосховища, КП «Кривбасводоканал» не може легко перейти від споживання Послуг Підприємства з постачання технічної напірної

води в межах Південного водосховища до споживання Послуг Підприємства з постачання технічної безнапірної води в межах Карачунівського водосховища.

- (75) Таким чином, **товарними межами ринку визначено – Послуги з постачання технічної напірної води.**

3.4. Визначення географічних меж ринку

- (76) Відповідно до пункту 6.1. Методики 49, територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом встановлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належить до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним. При цьому слід звернути увагу на те, що при остаточному визначенні територіальних (географічних) меж ринку визначальною є менша здатність до переміщення або попиту, або пропозиції.
- (77) Отримання Послуг з постачання технічної напірної води на певній території можливе лише у суб'єкта господарювання, який провадить господарську діяльність з надання цих Послуг.
- (78) Характерною особливістю взаємодії попиту і пропозиції на ринку Послуг з постачання технічної напірної води є неможливість переміщення попиту географічно, враховуючи місце розташування специфічної групи споживачів – діяльність яких неможлива без отримання Послуг з постачання технічної напірної води та які мають водозабірні споруди і відповідне обладнання для забору води в межах розташування водних об'єктів (каналів, водосховищ) та виробничих об'єктів (насосних станцій, гідротехнічних споруд) ДПП «КПВП». За межами зазначених водних та виробничих об'єктів ДПП «КПВП» користування Послугами Підприємства з постачання технічної напірної води є неможливим.
- (79) Разом з тим, територіальні межі ринку Послуг з постачання технічної напірної води є визначеними договорами, укладеними з покупцями (споживачами, користувачами), та фактично обмежуються і співпадають з межами розташування водозабірних споруд споживачів та в яких здійснюється передача цих Послуг від виробника до споживача.
- (80) Водночас, споживачі мають можливість отримати Послуги з постачання технічної напірної води виключно в межах розташування відповідних водних об'єктів виробника цих Послуг.
- (81) ДПП «КПВП» листом від 15.05.2023 № 01/549 повідомило, що територіальні межі надання Послуг з постачання технічної напірної води є [інформація, доступ до якої обмежено].
- (82) Таким чином, територіальні (географічні) межі ринку Послуг з постачання технічної напірної води визначені межами території [інформація, доступ до якої обмежено], де розташовані відповідні водні та виробничі об'єкти (канали, водосховища, насосні станції, гідротехнічні споруди), які закріплені за Підприємством на праві господарського відання.

3.5. Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єкта господарювання на ринку – часові межі ринку

- (83) Відповідно до пункту 7.1 Методики 49, часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило – рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.
- (84) Згідно статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції»:

- ринок товару (товарний ринок) – сфера обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція.

(85) Відповідно до Методики 49:

- попит - певна кількість товару, яку споживачі готові або/та в змозі купити за певну ціну у межах певної території протягом певного періоду;

- пропозиція - певна кількість товару, яку суб'єкт господарювання виробляє (або може виробити) і пропонує (або може пропонувати) для реалізації на ринку, чи реалізує (або може реалізувати) на ринку за запропонованою ціною у межах певної території протягом певного періоду.

(86) За результатами проведеного аналізу умов договорів, які були укладені ДПП «КПВП» зі споживачами Послуг з постачання технічної напірної води, зокрема з Заявником-2, встановлено, що такі договори укладаються на один рік, та вважаються подовженими на кожний наступний рік, якщо до 1 грудня поточного року відсутній факт волевиявлення однієї із сторін в письмовому вигляді щодо зміни розірвання, відмови або перегляду умов договорів.

(87) В ході розгляду справи з'ясовано, що протягом 2019-2022 років та січня-травня 2023 року Підприємство реалізовувало товар на ринку за запропонованою ціною у межах певної території [інформація, доступ до якої обмежено], де розташовані відповідні водні та виробничі об'єкти (канали, водосховища, насосні станції, гідротехнічні споруди), які закріплені за Підприємством на праві господарського відання.

(88) З пояснень Підприємства (лист від 21.08.2023 за № 54-01/1495) стосовно поточної ситуації станом на момент надання інформації:

(початок цитати) У зв'язку із знищенням греблі Каховської ГЕС, 08.06.2023р. була припинена робота каналу Дніпро-Кривий Ріг та припинено надання послуг з постачання технічної води КП «Кривбасводоканал» в межах Південного водосховища підприємством не надаються.

На момент зупинки каналу Дніпро-Кривий Ріг корисний об'єм Південного водосховища складав 24,45 млн.м³, який був раніше поданий і заакумульований в водосховищі. На теперішній час КП «КВК» здійснює забір води з водосховища раніше поданої дніпровської води та поданої за альтернативними схемами з річок Інгулець та Саксагань.

У зв'язку з неможливістю поповнення Південного водосховища дніпровською водою були розроблені і реалізуються альтернативні моделі подачі води в Південне водосховище з річок Інгулець та Саксагань.

Згідно постанови Кабінету Міністрів України від 06.06.2023р. № 566 здійснюється реалізація експериментального проекту з будівництва магістральних водогонів, що передбачає перекидання води трасою: [інформація, доступ до якої обмежено].

При введенні в експлуатацію об'єктів даного проекту обсяги води, які необхідні для поповнення і утримання нормативної відмітки рівня води Південного водосховища, будуть подаватися з річки Інгулець.» (кінець цитати).

(89) Таким чином, у зв'язку із знищенням греблі Каховської ГЕС, з 08.06.2023 відбулася зміна технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик товару (особливостей реалізації/споживання) обумовлених специфічністю технологічного процесу, наведеного у підрозділі 3.2.1.3. а) розділу 3 цього рішення.

(90) Отже, попит і пропозиція, сукупність товарно-грошових відносин між ДПП «КПВП» і споживачами Послуг з постачання технічної напірної води, що утворює риннок

досліджуваного товару із сталою структурою, існували у 2019-2022 роках й січня-травня 2023 року у межах певної території [інформація, доступ до якої обмежено].

- (91) Таким чином, **часові межі ринку Послуг з постачання технічної напірної води визначено період 2019-2022 років та січень-травень 2023 року.**

3.6. *Визначення бар'єрів для вступу на ринок*

- (92) Відповідно до Методики 49 бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- (93) Згідно з Методикою 49, бар'єри вступу на ринок - це обставини, що перешкоджають новим суб'єктам господарювання почати конкурувати на рівних із суб'єктами господарювання, що вже діють на певному товарному ринку.
- (94) У період 2019-2022 років та січня-травня 2023 року ринок Послуг з постачання технічної напірної води характеризувався наявністю адміністративних, економічних та організаційних бар'єрів, як то наявність затвердженого Кабінетом Міністрів України переліку суб'єктів на здійснення діяльності з перерозподілу (перекидання) водних ресурсів, у тому числі в маловодні регіони; закріплення за суб'єктом господарювання на праві господарського відання інфраструктури у вигляді комплексу водних об'єктів, гідротехнічних споруд; або залучення інвестицій для будівництва нової інфраструктури поруч з існуючою.
- (95) Окрім того, існували екологічні обмеження, визначені Водним кодексом України та Земельним кодексом України.
- (96) Статтею 113 Земельного кодексу України встановлено, що зони санітарної охорони створюються навколо об'єктів, де є підземні та відкриті джерела водопостачання, водозабірні та водоочисні споруди, водоводи, об'єкти оздоровчого призначення та інші, для їх санітарно-епідеміологічної захищеності. У межах зон санітарної охорони забороняється діяльність, яка може призвести до завдання шкоди підземним та відкритим джерелам водопостачання, водозабірним і водоочисним спорудам, водоводам, об'єктам оздоровчого призначення, навколо яких вони створені.
- (97) Відповідно до статті 1 Водного кодексу України, зона санітарної охорони – територія і акваторія, де запроваджується особливий санітарно-епідеміологічний режим з метою запобігання погіршення якості води джерел централізованого господарсько-питного водопостачання, а також з метою забезпечення охорони водопровідних споруд.
- (98) Враховуючи приписи статті 51 Водного кодексу України, також існують обмеження щодо користування водними об'єктами на умовах оренди: водосховища (крім водосховищ комплексного призначення), ставки, озера та замкнені природні водойми можуть надаватися у користування на умовах оренди для певних потреб – рибогосподарських, культурно-оздоровчих, лікувальних, реакційних, спортивних і туристичних цілей, проведення науково-дослідних робіт.
- (99) Окрім того, водозабірні споруди споживачів Послуг з постачання технічної напірної води розташовані в межах водних об'єктів Підприємства (каналу Дніпро-Кривий Ріг, Південного водосховища та каналу № 33), тому, не мають технічної можливості отримувати Послуги з постачання технічної води в зазначених територіальних межах від іншого суб'єкта господарювання.

- (100) Отже, для вступу нових суб'єктів господарювання на ринок Послуг з постачання технічної напірної води в зазначених територіальних (географічних) та часових межах існували **бар'єри** для вступу потенційних конкурентів на ринок:
- адміністративні обмеження – наявність затвердженого Кабінетом Міністрів України переліку суб'єктів на здійснення діяльності з перерозподілу (перекидання) водних ресурсів, у тому числі в маловодні регіони;
 - економічні та організаційні обмеження – пов'язані з технологічними особливостями надання цих Послуг, як то: необхідність будівництва нових водних об'єктів та гідротехнічних споруд, поруч з існуючими водними об'єктами та гідротехнічними спорудами, закріпленими за Підприємством на праві господарського відання; залучення відповідних обсягів коштів для цього будівництва; переміщення або будівництво нових водозабірних споруд споживачів; отримання споживачами нових дозволів на спеціальне водокористування;
 - екологічні обмеження, визначені Водним кодексом України та Земельним кодексом України.

3.7. *Визначення потенційних конкурентів*

- (101) Відповідно до Методики 49, потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання: які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (102) Наявність хоча б одного бар'єру вступу на ринок, що не може бути подоланий суб'єктом господарювання протягом 1 – 2 років унаслідок неможливості компенсації за цей час витрат, необхідних для вступу на ринок, розглядається як ознака того, що суб'єкт господарювання не є потенційним конкурентом.
- (103) В досліджуваних територіальних межах, де розташовані існуючі водні об'єкти та гідротехнічні споруди, які знаходяться в господарському віданні Підприємства, не встановлено інших суб'єктів господарювання, які здійснюють господарську діяльність з надання Послуг з постачання технічної напірної води, або які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо для провадження зазначеної господарської діяльності, але з різних причин не реалізують ці можливості.
- (104) Враховуючи наявність адміністративних, економічних, організаційних та екологічних бар'єрів вступу на досліджуваний ринок, у період 2019-2022 років та січня-травня 2023 року ДПП «Кривбаспромводопостачання» не мало реальних та потенційних конкурентів.

3.8. *Установлення монопольного (домінуючого) становища*

- (105) В межах досліджуваного ринку не встановлено конкурентів ДПП «Кривбаспромводопостачання»: не встановлено інших суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність з надання Послуг з постачання технічної напірної води або мали технічну можливість надавати ці Послуги юридичним особам у досліджуваних часових та територіальних межах.
- (106) За інформацією Підприємства (лист від 02.10.2019 № 01-04-1359), у споживачів, зокрема у КП «Кривбасводоканал», відсутня можливість придбання технічної води в інших постачальників, товари замітники не існують, альтернатива послугам Підприємства відсутня.
- (107) Відтак, ДПП «Кривбаспромводопостачання» у період 2019-2022 років та січня-травня 2023 року у межах території [інформація, доступ до якої обмежено], де розташовані відповідні водні та виробничі об'єкти (канали, водосховища, насосні станції, гідротехнічні споруди), які закріплені за Підприємством на праві господарського

відання, був єдиним суб'єктом господарювання, який надавав Послуги з постачання технічної напірної води.

- (108) Частиною першою статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо:
- (а) на цьому ринку у нього не має жодного конкурента;
 - (б) не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.
- (109) Отже, у розумінні положень абзацу другого частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», ДПП «Кривбаспромводопостачання» протягом періоду 2019-2022 років та січня-травня 2023 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з постачання технічної напірної води до забірних пристроїв водопровідних комплексів (водозабірних споруд) за допомогою гідротехнічних споруд шляхом послідовності дій, що забезпечують рух води каналом Дніпро-Кривий Ріг, подачу води та регулювання рівня води у штучно-створених водних об'єктах (водосховищах, каналах) в межах території [інформація, доступ до якої обмежено], де розташовані відповідні водні та виробничі об'єкти (канали, водосховища, насосні станції, гідротехнічні споруди), які закріплені за Підприємством на праві господарського відання, як таке, що не мало жодного конкурента.

4. ЗЛОВЖИВАННЯ МОНОПОЛЬНИМ (ДОМІНУЮЧИМ) СТАНОВИЩЕМ НА РИНКУ

4.1. Нормативно-правове регулювання

- (110) Водні відносини в Україні регулюються Водним кодексом України, Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища» та іншими актами законодавства.
- (111) Завданням водного законодавства є регулювання правових відносин з метою забезпечення збереження, науково обґрунтованого, раціонального використання вод для потреб населення і галузей економіки, відтворення водних ресурсів, охорони вод від забруднення, засмічення та вичерпання, запобігання шкідливим діям вод та ліквідації їх наслідків, поліпшення стану водних об'єктів, а також охорони прав підприємств, установ, організацій і громадян на водокористування (частина перша статті 2 Водного кодексу України).
- (112) Відповідно до частини четвертої статті 42 Водного кодексу України, забір та використання води первинними водокористувачами з каналів зрошувальних і осушувальних систем, водосховищ, ставків, водогосподарських систем, каналів та водогонів (водопроводів) міжбасейнового та внутрішньобасейнового перерозподілу водних ресурсів здійснюються на платній основі на підставі договору з підприємствами, установами та організаціями, що забезпечують перерозподіл (перекидання) водних ресурсів, у тому числі в маловодні регіони, та за наявності дозволу на спеціальне водокористування. Укладення договору є обов'язковим.
- (113) Відповідно до наданої Відповідачем інформації (матеріали до листа від 15.05.2023 № 01/549), окрім господарської діяльності з надання Послуг з постачання технічної напірної води та Послуг з постачання технічної безнапірної води, у період 2019-2022

років та січня-травня 2023 року Підприємство здійснювало ліцензовану діяльність з централізованого водопостачання.

- (114) Ціни/тарифи на Послуги з постачання технічної напірної води не є предметом державного регулювання, водночас, тарифи на послуги з централізованого водопостачання є предметом державного регулювання.
- (115) Наказами по Підприємству від 01.02.2017 № 17 «Про організацію бухгалтерського обліку та облікову політику підприємства» та від 02.09.2020 № 77 «Про внесення змін до наказу «Про організацію бухгалтерського обліку та облікову політику підприємства» від 01.02.2017 № 17» визначено *«Алгоритм формування повної собівартості»* Послуг з постачання технічної напірної води, Послуг з постачання технічної безнапірної води та послуг з централізованого водопостачання, що надавалися Підприємством у період 2019-2022 років та січня-травня 2023 року.
- (116) Зазначений алгоритм визначає підходи Підприємства до розподілу витрат, понесених Підприємством у ході здійснення господарської діяльності з надання Послуг з постачання технічної напірної води, Послуг з постачання технічної безнапірної води та послуг з централізованого водопостачання, за видами господарської діяльності.
- (117) Відповідно до зазначеного алгоритму, **при визначенні вартості Послуг з постачання технічної напірної води, Послуг з постачання технічної безнапірної води та послуг з централізованого водопостачання Підприємство керується:**
 - Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 № 318 (із змінами);
 - Порядком ведення окремого обліку доходів і витрат на підприємствах, які здійснюють виробництво, транспортування постачання теплової енергії та надають послуги з централізованого водопостачання та водовідведення, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2011 №584 (далі - **Порядок 584**);
 - Порядком формування тарифів на централізоване водопостачання та централізоване водовідведення, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2011 № 869 (далі – **Порядок 869**);
 - Порядком формування тарифів на централізоване водопостачання та централізоване водовідведення, затвердженим постановою НКРЕКП від 10.03.2016 № 302.
- (118) Порядок 584 визначає процедуру ведення окремого обліку доходів і витрат на підприємствах, які здійснюють виробництво, транспортування, постачання теплової енергії та надають послуги з централізованого водопостачання та водовідведення (пункт 1 Порядку 584).
- (119) Відповідно до абзацу шостого пункту 3 Порядку 584, з метою ведення окремого обліку, **групування витрат здійснюється з урахуванням вимог порядків формування тарифів на** виробництво теплової енергії, транспортування її магістральними та місцевими (розподільними) тепловими мережами, постачання теплової енергії, **централізоване водопостачання та водовідведення.**
- (120) Порядок 869 визначає механізм формування тарифів на централізоване водопостачання та централізоване водовідведення для суб'єктів природних монополій, які провадять або мають намір провадити господарську діяльність з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення.
- (121) **Ліцензіат здійснює розподіл витрат між видами господарської діяльності, зокрема, пов'язаних з централізованим водопостачанням та централізованим водовідведенням, в установленому законодавством порядку (пункт 5 Порядку 869).**
- (122) **Планування витрат здійснюється із застосуванням нормативного методу на підставі державних і галузевих нормативів використання матеріальних та паливно-енергетичних**

ресурсів, норм оплати праці, нормативів витрат з управління та обслуговування виробництва з урахуванням фактичних показників попередніх періодів та прогнозу індексів цін виробників промислової продукції на планований період відповідно до пункту 9 цього Порядку (пункт 14 Порядку 869).

- (123) Як визначено підпунктом 1 пункту 19 Порядку 869, до складу планової виробничої собівартості централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення включаються прямі матеріальні витрати, зокрема витрати, пов'язані з використанням електроенергії для технологічних потреб, що визначаються виходячи з обсягів підйому та/або подачі води, пропускання стічних вод, їх очищення, норм питомих витрат паливно-енергетичних ресурсів, установлених відповідно до галузевих нормативів та вимог законодавства з урахуванням особливостей технологічних процесів, які застосовуються на відповідному підприємстві, цін/тарифів на електроенергію в плановому періоді, що визначаються з урахуванням положень пункту 9 цього Порядку.
- (124) У період 2019-2021, нормування питомих витрат паливно-енергетичних ресурсів (далі - ПЕР) у суспільному виробництві України здійснювалося відповідно до Закону України «Про енергозбереження» і проводилося на всіх рівнях управління суспільним виробництвом відповідно до «Основних положень з нормування питомих витрат паливно-енергетичних ресурсів у суспільному виробництві», затверджених наказом Державного комітету України з енергозбереження від 22.10.2002 № 112 (втрата чинності 25.03.2021, далі – Положення 112).
- (125) Нормування витрат ПЕР - це встановлення планової об'єктивно необхідної величини їх споживання на одиницю виробленої продукції, виконаних робіт або наданих послуг встановленої якості (далі – продукція) (пункт 1.5 Положення 112).
- (126) Основним завданням нормування є встановлення об'єктивних планових показників енергоємності продукції, посилення збалансованості та достовірності прогнозів, а також виявлення резервів та стимулювання ефективного використання енергоресурсів у суспільному виробництві (пункт 1.6 Положення 112).
- (127) У відповідності до вимог пункту 1.9 Положення 112, нормуванню підлягають всі витрати ПЕР на основні та допоміжні виробничі процеси, включаючи неминучі втрати енергії, незалежно від обсягів споживання цих ресурсів та джерел енергопостачання.
- (128) **Норма питомої витрати ПЕР** - це погоджений уповноваженим на те Кабінетом Міністрів України органом виконавчої влади і затверджений керівником підприємства **показник їх використання на одиницю виробленої продукції, виконаних робіт або наданих послуг** встановленої якості, орієнтований на прогресивне виробництво (пункт 1.10 Положення 112).
- (129) Як визначено пунктом 4.6 Положення 112, для енергоємних процесів виробництва (ливарне виробництво, кування, термообробка, електрозварювання, виробництво стисненого повітря, кисню, водопостачання, опалення, вентиляція тощо) норми питомих витрат ПЕР встановлюються на одиницю виробництва продукції у натуральному виразі.
- (130) Згідно з пунктом 7.7 Положення 112, **підприємства, установи та організації із загальним річним споживанням енергетичних ресурсів понад 1000т у.п. (тонн умовного палива) надають загальновиробничі норми питомих витрат ПЕР на погодження до уповноваженого органу за відповідною формою до 1 березня року, наступного за звітним, після чого такі норми затверджуються керівником підприємства.**
- (131) Механізм розрахунків норм питомих витрат електричної і теплової енергії на підприємствах, які надають послуги з централізованого водопостачання та водовідведення, з метою створення можливостей застосування економічних важелів керування процесом енергозбереження, планування споживання, а також оцінки ефективності використання електричної і теплової енергії на конкретному підприємстві незалежно від форми власності та підпорядкування (далі – ПБКГ) визначено Методикою

розрахунку норм питомих витрат паливно-енергетичних ресурсів на підприємствах водопровідно-каналізаційного господарства, затвердженою наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 03.09.2012 № 449 (далі – Методика розрахунку норм питомих витрат ПЕР № 449) (пункт 1 цієї Методики).

- (132) Водночас, відповідно до пункту 2, Методика розрахунку норм питомих витрат ПЕР № 449 визначає систему розрахунків питомих витрат електричної і теплової енергії на підприємствах незалежно від форми власності та підпорядкування, які надають послуги з централізованого водопостачання та/або водовідведення, для всіх виробничих процесів в існуючих технологічних умовах конкретного ПВКГ.
- (133) **Норма** питомих витрат паливно-енергетичних ресурсів на підприємствах водопровідно-каналізаційного господарства **визначається на натуральну одиницю кожного з видів продукції** підприємства, зокрема на 1000 куб.м поданої в систему подачі та розподілу води (далі - ПРВ) питної води або на 1000 куб.м пропущених стічних вод (пункт 4 Методики розрахунку норм питомих витрат ПЕР № 449).
- (134) **Нормуванню підлягають усі витрати ПЕР на основні та допоміжні виробничі процеси при оптимальних режимах роботи устаткування ПВКГ, які включають неминучі витрати енергії** (пункт 5 Методики розрахунку норм питомих витрат ПЕР № 449).
- (135) **Норми розробляються** з урахуванням заходів з енергозбереження щорічно ПВКГ згідно з цією Методикою **на підставі даних за останні три роки роботи підприємства та енергетичного паспорта відповідного підприємства**, виданого відповідно до Порядку видачі, оформлення, реєстрації «Енергетичного паспорта підприємства» та оплати послуг при його впровадженні, затвердженого наказом Державного комітету України з енергозбереження від 10 листопада 1998 року № 89, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 18 грудня 1998 року за № 804/3244, **з урахуванням стану обладнання, наявної технології та організації виробництва** (технологічних графіків роботи тощо) (абзац другий пункту 6 Методики розрахунку норм питомих витрат ПЕР № 449).
- (136) Норми питомих витрат ПЕР розробляються розрахунково-аналітичним методом для умов експлуатації насосних та компресорних установок, а для решти виробничих процесів усіх підрозділів ПВКГ - розрахунково-статистичним методом. Розрахунки за допомогою цієї Методики проводять за умов експлуатації технічно справного енергоспоживального обладнання (пункту 11 Методики розрахунку норм питомих витрат ПЕР № 449).
- (137) Так, загальновиробничі норми питомих витрат ПЕР на 2019, 2020 та 2021 роки були розроблені Підприємством, погоджені уповноваженим органом – департаментом житлово-комунального господарства та будівництва Дніпропетровської обласної державної адміністрації, у тому числі загальновиробничі норми питомих витрат електричної енергії на одиницю наданих Послуг з постачання технічної напірної води (кВт*год/тис. м³) та затверджені керівником Підприємства.
- (138) Листом б/н б/д (зареєстрований у Відділенні 21.08.2023 за № 54-01/1495) ДПП «КПВП» повідомило, що на Підприємстві відсутній затверджений розрахунок загальновиробничих норм питомих витрат ПЕР на 2022 рік у зв'язку з початком повномасштабного вторгнення російської федерації на територію України та зупинення підприємств, які мають право погоджувати/затверджувати дані розрахунки, тому Підприємство у 2022-2023 роках використовувало норми, які відповідають затвердженим розрахункам 2021 року.
- (139) Таким чином, у період 2019-2022 років та січня-травня 2023 року, **планування витрат за видами господарської діяльності** (зокрема з надання Послуг з постачання технічної напірної води та послуг з централізованого водопостачання) **здійснювалося Підприємством із застосуванням нормативного методу.**

- (140) Ціни на Послуги з постачання технічної напірної води, що застосовувалися Підприємством для КП «Кривбасводоканал» у період 2019-2022 років та у січні-травні 2023 року, вводилися в дію розпорядженнями керівника Підприємства.

4.2. Фактичні обставини справи

4.2.1. Позиція ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» (Заявника-1).

- (141) До Відділення, з дорученням Антимонопольного комітету України від 26.04.2019 № 8-01/122-АМк, надійшла на розгляд заява ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» від 24.04.2019 № 14-847юр про порушення законодавства про захист економічної конкуренції в діях ДПП «КПВП» стосовно встановлення такої ціни реалізації технічної води, яку неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку, реалізацію якої здійснює КП «Кривбасводоканал» та усунення наслідків порушення.
- (142) Зі змісту заяви слідує, що ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» отримує послуги з постачання технічної напірної води від КП «Кривбасводоканал» на підставі договору від 25.01.2019 № 228/215.
- (143) КП «Кривбасводоканал», у свою чергу, отримує послуги з постачання технічної напірної води від ДПП «КПВП» на підставі договору від 29.12.2017 № 1тн.
- (144) ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» у заяві зазначає:

(початок цитати) ...безперебійне постачання технічної води є критично важливим для забезпечення виробничого процесу ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг», при припиненні подачі технічної води виробничий процес підприємства повністю зупиниться протягом наступних 2 годин. Технічна вода надходить до ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» по трьом водоводам з Радушанського водосховища, яке з усіма трубопроводами та насосними станціями, за допомогою яких забезпечується поставка технічної води, передані державним промисловим підприємством «Кривбаспромводопостачання» у довгострокову оренду КП «Кривбасводоканал». Таким чином, ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» вимушене закуповувати послугу з постачання технічної напірної води у КП «Кривбасводоканал», оскільки альтернативні джерела придбання зазначеної послуги відсутні.

[інформація, доступ до якої обмежено]» (кінець цитати).

- (145) На підтвердження вказаного, Заявником-1 надано копію «Калькуляції (визначення ціни) на технічну воду на 2019 рік», затвердженій ДПП «КПВП» та погодженій департаментом житлово-комунального господарства Дніпропетровської обласної державної адміністрації (далі – Калькуляція).

- (146) Заявник-1 ставить під сумнів обґрунтованість розміру статей витрат у Калькуляції, посиляючись на таке:

- обсяг послуг 117 100 м³ потребує 45 070,39 тис. кВт електроенергії загальною вартістю 107644,98 тис. грн, отже, вартість 1 тис. кВт складає 2 388,4 грн без ПДВ.

За даними з відкритих джерел, ДПП «КПВП» здійснювало закупівлю електроенергії через систему державних електронних торгів «Прозорро» (за посиланням <https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2018-12-17-000262-c>). Відповідно до додатку 2 до договору про постачання електричної енергії споживачу № 25 від 04.02.2019, укладеного між ДПП «КПВП» та переможцем тендеру ТОВ «ЕК «ЕНОЛЛ», ціна (тариф) електричної енергії складає 2,97 грн/кВт*год (з ПДВ);

- загальновиробничі витрати закладено на рівні 9 499,1 тис. грн, що майже у 3,5 рази перевищує витрати на оплату праці виробничого персоналу. На думку Заявника-1, зазначені накладні витрати є надмірними з урахуванням нетривалого за часом та нескладного технологічного процесу;

- рівень адміністративних витрат – 7 372,29 тис. грн. втричі вищий за рівень витрат на оплату праці виробничого персоналу, що на думку Заявника-1 пов'язано з надмірною кількістю адміністративного персоналу або рівень заробітної плати апарату управління занадто високий;

- якщо з повної собівартості вирахувати витрати на електроенергію отримаємо 131190,32 тис. грн – 107644,98 тис. грн = 23545,34 тис. грн. Тоді як загальновиробничі та адміністративні витрати разом дорівнюють 16871,39 тис. грн, тобто 72% загальних витрат, що, на думку Заявника-1, також доводить завищений рівень витрат за даними позиціями Калькуляції.

- (147) У заяві ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» пропонує визнати дії ДПП «КПВП» щодо встановлення такої ціни реалізації технічної води, яку неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, накласти на ДПП «КПВП» штраф відповідно до законодавства про захист економічної конкуренції.

4.2.2. *Позиція КП «Кривбасводоканал» (Заявника-2).*

- (148) До Відділення, з дорученням Антимонопольного комітету України від 01.07.2020 №8-01/235-АМ д-66, надійшла на розгляд заява КП «Кривбасводоканал» (Заявника-2) від 26.06.2020 №5512 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції в діях ДПП «КПВП» стосовно встановлення такої ціни реалізації технічної напірної води, яку неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку, та усунення наслідків порушення, оскільки відсутність обґрунтування ціни реалізації ДПП «КПВП» технічної напірної води в подальшому може впливати на тарифи КП «Кривбасводоканал» на послуги централізованого водопостачання.

- (149) КП «Кривбасводоканал» повідомляє, що на його адресу надійшла додаткова угода № 13 від 28.05.2020 до договору на послуги з постачання технічної напірної води від 29.12.2017 № 1тн, укладеному між Заявником-2 та ДПП «КПВП» (далі – договір № 1тн), відповідно до якої починаючи з 01.06.2020 ціна на Послуги з постачання технічної напірної води (далі – Послуги) встановлюється згідно із погодженим тарифом 1,23 грн/м³ без ПДВ. За два з половиною роки ціна на Послуги зросла більше ніж у три рази, при цьому, на думку Заявника-2, економічні підстави для цього відсутні.

- (150) Заявник-2, на користь своєї позиції щодо відсутності обґрунтування ціни на Послуги ДПП «КПВП», зокрема зазначає:

- відповідно до наданої ДПП «КПВП» калькуляції, основною складовою ціни на Послуги (майже 80%) є вартість електроенергії, що закладена у розмірі 2,37 грн без ПДВ, при цьому вартість одиниці Послуги складала 1,2 грн/м³ без ПДВ.

За інформацією в «Prozorro», між ДПП «КПВП» та ТОВ «ЕК «ЕНОЛЛ» укладено договір про постачання електричної енергії споживачу від 17.02.2020 № 40, згідно до комерційної пропозиції до якого ціна електричної енергії складає 0,9654 грн/кВт*год без ПДВ.

Тобто, основна складова вартості Послуг зменшилася в два рази, але ДПП «КПВП» не зменшує, а збільшує вартість Послуг до 1,23 грн/м³ без ПДВ.

Враховуючи співставлення умов тендерної документації та калькуляції, у розрахунок ціни закладено 94,89% загального обсягу спожитої електричної енергії на перекачування води до Південного водосховища.

Отже до вартості Послуг, яка визначена калькуляцією для КП «Кривбасводоканал», включені обсяги витрат електроенергії й на надання Послуг іншим споживачам;

- відповідно наданих Заявнику-2 калькуляцій, у 2019 загальновиробничі витрати склали 9,5 млн. грн, на 01.10.2019 вони зросли до 19,7 млн грн, а у 2020 – до 27,2 млн. грн;

- відповідно до наданих Заявнику-2 калькуляцій, у 2019 адміністративні витрати склали 7,4 млн. грн, а у 2020 – 15,7 млн. грн.

- (151) КП «Кривбасводоканал» просить визнати дії ДПП «КПВП» щодо постійного економічно-необґрунтованого підвищення ціни на Послуги, що не визначено умовами договору, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, накласти на ДПП «КПВП» штраф відповідно до законодавства про захист економічної конкуренції та зобов'язати ДПП «КПВП» припинити порушення.

4.2.3. *Позиція ДПП «Кривбаспромводопостачання».*

- (152) За інформацією ДПП «КПВП» (листи Підприємства від 02.10.2019 № 01-04-1359, від 15.05.2023 № 01/549), протягом 2019-2022 років та у 2023 році, ДПП «КПВП» надавало Послуги з постачання технічної напірної води КП «Кривбасводоканал» (Заявнику-2) на підставі договору від 29.12.2017 № 1тн, пунктом 4.1 якого визначено, що *ціна на послуги з постачання технічної води встановлюється згідно із погодженими тарифами, які на момент укладення договору складала 0 гривень 50 коп. (з ПДВ) за 1 м³.*

- (153) У досліджуваному періоді, зміни ціни на Послуги з постачання технічної напірної води, встановленої договором № 1тн, відображалися у наступних додаткових угодах до цього договору, зокрема:

- додатковою угодою № 4 від 28.12.2018 до договору № 1тн з **01.01.2019** встановлено ціну у розмірі **900 грн без ПДВ за 1000 м³** (1,08 грн з ПДВ за 1 м³);
- додатковою угодою № 5 від 13.02.2019 до договору № 1тн з **16.02.2019** встановлено ціну у розмірі **1120 грн без ПДВ за 1000 м³** (1,34 грн з ПДВ за 1 м³);
- додатковою угодою № 8 від 26.06.2019 до договору № 1тн з **01.07.2019** встановлено ціну у розмірі **1160 грн без ПДВ за 1000 м³** (1,39 з ПДВ за 1 м³);
- додатковою угодою № 9 від 30.09.2019 до договору № 1тн з **01.10.2019** встановлено ціну у розмірі **1200 грн без ПДВ за 1000 м³** (1,44 грн з ПДВ за 1 м³);
- додатковою угодою № 10 від 29.10.2019 до договору № 1тн з **01.01.2020** встановлено ціну у розмірі **1453 грн без ПДВ за 1000 м³** (1,74 грн з ПДВ за 1 м³); проте, додатковою угодою № 10 від 27.12.2019 до договору № 1тн з **01.01.2020** встановлено ціну у розмірі **1200 грн без ПДВ за 1000 м³** (1,44 грн з ПДВ за 1 м³);
- додатковою угодою № 12 від 31.03.2020 до договору № 1тн з **01.04.2020** встановлено ціну у розмірі **1,00 грн без ПДВ за 1 м³**, (1,20 грн з ПДВ за 1 м³);
- додатковою угодою № 15 від 30.06.2020 до договору № 1тн з **01.07.2020** встановлено ціну у розмірі **1,23 грн без ПДВ за 1 м³** (1,48 грн з ПДВ за 1 м³);
- додатковою угодою № 17 від 30.06.2021 до договору № 1тн з **01.07.2021** встановлено ціну у розмірі **1,28 грн без ПДВ за 1 м³** (1,54 грн з ПДВ за 1 м³);
- додатковою угодою № 20 від 31.05.2022 до договору № 1тн з **01.06.2022** встановлено ціну у розмірі **2,24 грн без ПДВ за 1 м³** (2,69 грн з ПДВ за 1 м³);
- додатковою угодою № 21 від 30.09.2022 до договору № 1тн з **01.10.2022** встановлено ціну у розмірі **2,92 грн без ПДВ за 1 м³** (3,50 грн з ПДВ за 1 м³);
- додатковою угодою № 22 від 31.01.2023 до договору № 1тн з **01.02.2023 до 30.04.2023** встановлено ціну у розмірі **4,24 грн без ПДВ за 1 м³** (5,09 грн з ПДВ за 1 м³).

- (154) Щодо встановлення/затвердження цін на Послуги з постачання технічної напірної води, що застосовувались до споживачів цих послуг, листом від 02.10.2019 № 01-04-1359 Підприємство надало наступні пояснення:

(початок цитати) Вимогами чинного законодавства не передбачено застосовування у розрахунках зі споживачами за надані послуги з постачання технічної води встановлених/затверджених цін/тарифів, які у розумінні статті 190 Господарського

кодексу України не відносяться до державних регульованих цін. Ціни визначаються суб'єктами господарювання самостійно за згодою сторін, рішення суб'єкта господарювання щодо встановлення цін необхідне тільки для встановлення цін у внутрішньогосподарських відносинах.

При укладанні договорів ціни визначаються за згодою сторін без застосування документів уповноважених органів чи розпорядчих документів Підприємства.

Законодавством не передбачено встановлення цін/тарифів на технічну воду.

Правила визначення вартості послуг законодавством не регламентовані, будь-які розрахунки, кошториси, калькуляції не є додатками до договору, тому не можуть бути підставою для перевірки окремих витрат Підприємства.

Документ «Калькуляція (визначення ціни) на технічну воду на 2019 рік» носить виключно плановий характер та розрахований з урахуванням планових показників щодо об'ємів споживання послуг, витрат та ін. **(кінець цитати)**.

- (155) Листом б/н б/д (зарєєстрований у Відділенні 21.08.2023 за № 54-01/1495) Підприємство додатково надало наступні пояснення:

(початок цитати) ...Процес постачання води в Південне водосховище енергозатратний, питома вага електроенергії у собівартості витрат на технічну напірну воду за 2019 рік становить 62%, а за 2020 рік питома вага на електроенергію в технічній напірній воді становить 54,4%...

...Калькуляція (визначення ціни) на технічну воду на 2019 рік, в розмірі 900 грн без ПДВ за 1000м³ введена в дію розпорядженням по Підприємству від 11.12.2018 року № 20 «Про введення в дію тарифу на технічну воду» з 01.01.2019 року, фактично діяла до 15.02.2019 року.

Загальновиробничі витрати становили 4779,92 тис. грн, адміністративні витрати становили 6287,62 тис. грн. Підприємство надає постатейну розшифровку адміністративних та загальновиробничих витрат.

Калькуляція (визначення ціни) на технічну воду на 2019 рік у розмірі 1120 грн без ПДВ за 1000м³ було введена в дію розпорядженням по Підприємству «Про введення в дію тарифу на технічну воду» від 08.02.2019 року № 07.

В калькуляції попереднього тарифу адміністративні витрати склали 6287,62 тис. грн., в наступному тарифі ці витрати становили 7372,29 тис. грн, збільшення становило 1084,67 тис. грн, що в свою чергу пояснюється щорічним підвищенням заробітної плати персоналу до 20% у відповідності до умов колективного договору та збільшенням нарахувань на заробітну плату.

Загальновиробничі витрати теж були переглянуті в сторону збільшення з 4778,2 тис. грн до 9499,098 тис. грн. Що пояснюється з переглядом чисельності персоналу задіяному у виробничому процесі (була добавлена 5 насосна станція, Мироліувська насосна станція із загальною чисельністю 8 працівників та добавлені пости охорони), підвищенням заробітної плати і нарахувань на неї, збільшенням податку на земельні ділянки. Постатейна розшифровка адміністративних та загальновиробничих витрат додається **(кінець цитати)**.

4.2.4. Обставини встановлені Відділенням

4.2.4.1. Аналіз показників господарської діяльності ДПП «Кривбаспромводопостачання»

- (156) У період 2019-2022 років та січня-травня 2023 року ДПП «КПВП» здійснювало господарську діяльність з надання Послуг з постачання технічної напірної води, Послуг з постачання технічної безнапірної води та послуг з централізованого водопостачання.

(157) «Алгоритм формування повної собівартості» за видами господарської Підприємства (Послуг з постачання технічної напірної води, Послуг з постачання технічної безнапірної води та послуг з централізованого водопостачання) у зазначений період визначено додатком № 5 до наказу по Підприємству від 01.02.2017 № 17 «Про організацію бухгалтерського обліку та облікову політику підприємства» та додатком № 5 до наказу по Підприємству від 02.09.2020 № 77 «Про внесення змін до наказу «Про організацію бухгалтерського обліку та облікову політику підприємства» від 01.02.2017 №17».

(158) Даним алгоритмом, зокрема передбачено:

(початок цитати) У водопровідно-каналізаційному господарстві до основного виробництва відносяться структурні підрозділи, які беруть участь в процесі підйому, подачі, очищення та транспортування води.

До допоміжного виробництва відносяться цеха та служби, що здійснюють обслуговування процесів виробництва питної води та надання послуг з технічної води.

За способом віднесення на собівартість продукції, витрати класифікуються на прямі та непрямі. Прямі витрати мають відношення до конкретного об'єкта калькулювання, їх можна безпосередньо віднести до певного об'єкту витрат.

Для віднесення на собівартість продукції (робіт, послуг) непрямих витрат спочатку їх треба розподілити між об'єктами калькулювання у відповідності з обраним методом розподілу. До непрямих витрат відносяться загальновиробничі витрати.

У відповідності з підпунктом 4 пункту 19 Порядку № 869, для здійснення процесу планування витрат передбачено розподіл загальновиробничих витрат виключно пропорційно прямим витратам. Застосування даного методу розподілу загальновиробничих витрат забезпечить найбільш правильне віднесення на собівартість послуг з централізованого водопостачання, послуг з постачання технічної напірної води, послуг з постачання технічної безнапірної води та достовірне визначення величини вартості 1 м³ води.

Адміністративні витрати та витрати служби збуту в частині ліцензованих видів діяльності розподіляються між видами ліцензованої діяльності з централізованого водопостачання та водовідведення пропорційно виробничій собівартості (кінець цитати).

(159) У Додатку № 1 до цього рішення відображено наступні показники господарської діяльності ДПП «КПВП» у 2019-2022 (джерело інформації щодо показників – лист Підприємства від 15.05.2023 № 01/549):

- перелік фактичних річних витрат ДПП «КПВП» в цілому по Підприємству, загальний обсяг фактичних річних витрат, їх співвідношення (питома вага кожної з витрат у складі загального обсягу фактичних річних витрат);

- перелік фактичних річних витрат ДПП «КПВП», понесених з наданням Послуг з постачання технічної напірної води, загальний обсяг фактичних річних витрат, їх співвідношення (питома вага кожної з витрат у складі загального обсягу фактичних річних витрат);

- перелік планових річних витрат, включених Підприємством до калькуляцій вартості Послуг з постачання технічної напірної води для КП «Кривбасводоканал», їх загальний обсяг, їх співвідношення (питома вага кожної з витрат у складі загального обсягу планових річних витрат);

- обсяги фактично наданих Послуг з постачання технічної напірної води у натуральному та грошовому виразі.

(160) Проведено порівняльний аналіз зазначених показників та встановлено:

- загальний обсяг фактичних річних витрат ДПП «КПВП», понесених з наданням Послуг з постачання технічної напірної води, у складі загального обсягу фактичних річних витрат Підприємства становить:

у 2019 - 86,15%;

у 2020 - 85,73%;

у 2021 - 83,63%;

у 2022 - 88,51%;

- питома вага загальновиробничих й адміністративних витрат у складі загальних обсягів річних витрат (фактичних, планових) по Послугі з постачання технічної напірної води становить:

Таблиця 2

Перелік витрат	питома вага статті витрат у складі :											
	Планових по Послугі на 2019	Фактичних по Послугі за 2019	Фактичних в цілому по Підприємству за 2019	План. на 2020	Факт. за 2020	Факт. в цілому за 2020	План. на 2021	Факт. за 2021	Факт. в цілому за 2021	План. на 2022	Факт. за 2022	Факт. в цілому за 2022
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Загальновиробничі	7,24	17,89	20,57	22,81	21,50	24,09	23,65	26,26	28,94	20,42	18,56	20,66
Адміністративні	5,62	10,38	10,36	13,12	12,38	12,35	12,20	12,39	12,29	10,23	8,54	8,55

(161) З наведеного у Таблиці 2, питома вага загальновиробничих й адміністративних витрат у складі загальних обсягів річних витрат (фактичних, планових) по Послугі з постачання технічної напірної води майже дорівнює (або є нижчою) від питомої ваги цих витрат у складі загальних обсягів фактичних річних витрат в цілому по Підприємству, що вказує на відсутність перехресного субсидування витрат з іншої господарської діяльності Підприємства за рахунок досліджуваних Послуг та завищення обсягів загальновиробничих й адміністративних витрат у складі вартості досліджуваних Послуг.

(162) Водночас, проаналізовано загальні обсяги фактичних річних витрат, понесених ДПП «КПВП» під час надання Послуг з постачання технічної напірної води у період 2019-2022 роки, на відповідність обсягам фактично наданих цих послуг споживачам та встановлено наступне:

Таблиця 3

Період	Загальний обсяг наданих Послуг з постачання технічної напірної води, тис.грн без ПДВ (реалізовано споживачам)	Обсяг фактичних витрат, понесених Підприємством під час надання Послуг з постачання технічної напірної води, тис.грн	Обсяг фактичних витрат в цілому по Підприємству, у тому числі й понесених з наданням Послуг з постачання технічної напірної води (інформація Підприємства), тис.грн	Питома вага фактичних витрат по Послугі з постачання технічної напірної води у складі фактичних витрат в цілому по Підприємству, %	Різниця між фактичним обсягом реалізованих споживачам Послуг з постачання технічної напірної води з фактичними витратами на їх надання, тис.грн
	1	2	3	4 (2/3*100%)	5 (1-2)
2019	185 183,45	177 433,03	205 949,77	86,15	7 750,42
2020	181 282,42	152 495,57	177 881,48	85,73	28 786,85
2021	166 083,14	157 879,08	188 781,41	83,63	8 204,06
Всього					44 741,33
2022	226 318,46	258 834,96	292 445,53	88,51	- 32 516,50

(163) З інформації у Таблиці 3, у період 2019-2021 років обсяг наданих/виставлених Підприємством споживачам Послуг з постачання технічної напірної води значно перевищував їх фактичні витрати, зокрема по роках:

- 2019 – на 7 750,42 тис. грн;

- 2020 – на 28 786,85 тис. грн;

- 2021 – на 8 204,06 тис. грн.

У 2022 році, обсяг наданих Послуг з постачання технічної напірної води не перевищував їх фактичні витрати.

- (164) Враховуючи наведене, в ході розгляду справи досліджено безпосередньо формування вартості Послуг з постачання технічної напірної води саме у період 2019-2021 років.

4.2.4.2. Обставини визначення ДПП «Кривбаспромводопостачання» вартості Послуг з постачання технічної напірної води для КП «Кривбасводоканал»

- (165) З інформації ДПП «КПВП» (лист від 15.05.2023 № 01/549), ціни на Послуги з постачання технічної напірної води, що застосовувалися для КП «Кривбасводоканал» у 2019-2021, вводилися в дію наступними розпорядженнями керівника Підприємства за наступними калькуляціями:

Таблиця 4

№	Реквізити Розпорядження по Підприємству	Калькуляція	Дата введення ціни в дію	Ціна на Послуги, грн/1000м ³ без ПДВ	Ціна на Послуги, грн/1000м ³ з ПДВ
1	від 11.12.2018 № 20 «Про введення в дію тарифу на технічну воду»	Калькуляція (визначення ціни) на технічну воду на 2019 рік	01.01.2019	900	1 080
2	від 08.02.2019 № 07 «Про введення в дію тарифу на технічну воду»	Калькуляція (визначення ціни) на технічну воду на 2019 рік	16.02.2019	1120	1 344
3	Розпорядження відсутнє. 3 пояснень Підприємства (лист б/н б/д вх. Відділення від 21.08.2023 № 54-01/1495) введення в дію тарифу відбулося на підставі додаткової угоди № 15 від 30.06.2020 до договору № 1тн	Калькуляція (визначення ціни) на послуги з постачання технічної води для КП «Кривбасводоканал» на червень-грудень 2020 року	01.06.2020	1230	1 476
4	Розпорядження відсутнє. 3 пояснень Підприємства (лист б/н б/д вх. Відділення від 21.08.2023 № 54-01/1495) введення в дію тарифу відбулося на підставі додаткової угоди № 16 від 29.01.2021 до договору № 1тн	Калькуляція (визначення ціни) на технічну воду на 6 місяців 2021 рік	01.01.2021	1230	1 476
5	від 30.07.2021 № 11 «Про введення в дію тарифу на технічну воду для КП «Кривбасводоканал»	Калькуляція (визначення ціни) на технічну воду на 2021 рік	01.08.2021	1280	1 536

- (166) До листа від 15.05.2023 № 01/549 Підприємством надано копії вищезазначених калькуляцій цін на Послуги з постачання технічної напірної води наступного змісту:

Таблиці 5

Встановлено з 01.01.2019				
Найменування статей витрат	Одиниця виміру	На обсяг послуг		На 1 м ³ відпуску
		Кількість	Сума, тис. грн	Грн
Обсяг послуг	тис. м ³	117100		
Електроенергія для технологічних потреб	тис.кВт тис. грн	44512,49	88 253,26	0,75366
Витрати на оплату праці			2 276,748	0,01944
Відрахування на соціальні заходи			500,88	0,00428
Амортизація			2 625,51	0,02242
Матеріальні витрати			373,14	0,00319
Загальновиробничі витрати			4 778,92	0,04081
Виробнича собівартість			98808,46	0,84380
Адміністративні витрати			6 287,62	0,05369
Витрати на збут			293,92	0,00251
Повна собівартість			105 390,0	
Тариф за 1000 м ³ без ПДВ			900,00	
Тариф за 1000 м ³ з ПДВ			1 080,00	

Встановлено з 16.02.2019

Найменування статей витрат	Одиниця виміру	На обсяг послуг		На 1 м³ відпуску
		Кількість	Сума, тис. грн	Грн
Обсяг послуг	тис. м³	117100		
Електроенергія для технологічних потреб	тис.кВт тис. грн	45070,39	107 644,98	0,91926
Витрати на оплату праці			2 732,09	0,02333
Відрахування на соціальні заходи			601,06	0,00513
Амортизація			2 625,51	0,02242
Матеріальні витрати			373,14	0,00319
Загальновиробничі витрати			9499,10	0,08112
Виробнича собівартість			123 475,88	1,05445
Адміністративні витрати			7 372,29	0,06296
Витрати на збут			342,15	0,00292
Повна собівартість			131 190,31	
Тариф за 1000 м³ без ПДВ			1 120,00	
Тариф за 1000 м³ з ПДВ			1 344,00	

Встановлено з 01.06.2020					
	Найменування статей витрат	Одиниця виміру	На обсяг послуг		На 1 м³ відпуску
			Кількість, тис.кВт	Сума, тис. грн	грн/1 м³
1	Обсяг послуг	тис. м³	99762,5		
2	Електроенергія для технологічних потреб	тис. кВт тис. грн	38051,223	60 742,34	0,61
3	Витрати на оплату праці			3 320,61	0,03
4	Відрахування на соціальні заходи			730,53	0,01
5	Амортизація			10 617,4	0,11
6	Матеріальні витрати			373,14	0,00
7	Загальновиробничі витрати			27 218,00	0,27
8	Виробнича собівартість			103 002,02	1,03
9	Адміністративні витрати			15 653,00	0,16
10	Витрати на збут			681,04	0,01
11	Повна собівартість			119 336,06	1,20
12	Рентабельність 1,1%			1 312,70	0,01
Всього:				120 648,75	1,21
13	Реалізація за попередній період, у т.ч.*	тис. м³	27 662	31 948,93	
	Січень 2020	тис. м³	7 669	9 202,47	
	Лютий 2020	тис. м³	6 859	8 230,53	
	Березень 2020	тис. м³	6 907	8 287,93	
	Квітень 2020	тис. м³	6 228	6 228,00	
14	Залишок	тис. м³	72 100	88 699,82	
Тариф за 1 м³ без ПДВ				1,23	
Тариф за 1 м³ з ПДВ				1,476	

Встановлено з 01.01.2021					
	Найменування статей витрат	Одиниця виміру	На обсяг послуг		На 1 м³ відпуску
			Кількість	Сума	Грн
1	Обсяг послуг	тис. м³	76 667,00		
2	Електроенергія для технологічних потреб	тис. кВт тис. грн	31 389,13	60 275,58	0,78620
3	Витрати на оплату праці			1 815,34	0,02368
4	Відрахування на соціальні заходи			399,38	0,00521
5	Амортизація			4 959,65	0,06469
6	Матеріальні витрати			186,57	0,00324
7	Загальновиробничі витрати			17 719,87	0,23113
8	Виробнича собівартість			85 356,39	1,11334
9	Адміністративні витрати			8 557,67	0,11162

10	Витрати на збут			354,375	0,00255
11	Повна собівартість			94 268,43	1,22958
	Тариф за 1 м³ без ПДВ			1,23	
	Тариф за 1 м³ з ПДВ			1,48	

Встановлено з 01.08.2021					
			На обсяг послуг		На 1 м³ відпуску
	Найменування статей витрат	Одиниця виміру	Кількість	Сума	Грн
1	Обсяг послуг	тис. м³	54 200,00		
2	Електроенергія для технологічних потреб	тис. кВт, тис. грн	17 501,54	36 680,26	0,67676
3	Витрати на оплату праці			1 853,81	0,03420
4	Відрахування на соціальні заходи			407,84	0,00752
5	Амортизація			5 110,00	0,09428
6	Матеріальні витрати			155,475	0,00287
7	Загальновиробничі витрати			16 423,10	0,30301
8	Виробнича собівартість			60 630,48	1,11864
9	Адміністративні витрати			8 474,50	0,15636
10	Витрати на збут			343,18	0,00633
11	Повна собівартість			69 448,16	1,28133
	Тариф за 1 м³ без ПДВ			1,28	
	Тариф за 1 м³ з ПДВ			1,54	

- (167) Основну питому вагу у складі витрат займає стаття «Електроенергія для технологічних потреб» від 50,90% до 83,74% у загальній сумі витрат (у «Повній собівартості»).

Зокрема

- у калькуляції з 01.01.2019: 83,74%;
- у калькуляції з 16.02.2019: 82,05%;
- у калькуляції з 01.06.2020: 50,90%;
- у калькуляції з 01.01.2021: 63,94%;
- у калькуляції з 01.08.2021: 52,82%.

- (168) До калькуляцій включено витрати електричної енергії у натуральному та грошовому вимірі на 1 кВт*год у наступному розмірі:

у калькуляції з 01.01.2019: 88 253,26 тис.грн / 44512,49 тис.кВт*год =1,9827 грн/кВт*год;

у калькуляції з 16.02.2019: 107 644,98 тис.грн / 45070,39 тис.кВт*год =2,3884 грн/кВт*год;

у калькуляції з 01.06.2020: 60 742,34 тис.грн / 38051,223 тис.кВт*год =1,5963 грн/кВт*год;

у калькуляції з 01.01.2021: 60 275,58 тис.грн / 31 389,13 тис.кВт*год =1,9203 грн/кВт*год;

у калькуляції з 01.08.2021: 36 680,26 тис.грн / 17 501,54 тис.кВт*год =2,0958 грн/кВт*год.

4.2.4.3. Обставини щодо визначення обсягу прямих витрат на електроенергію, включених до калькуляцій цін на Послуги з постачання технічної напірної води.

- (169) Як зазначалося вище, Підприємством розраховувалися, затверджувалися та погоджувалися уповноваженим органом – департаментом житлово-комунального господарства та будівництва Дніпропетровської обласної державної адміністрації, загальновиробничі норми питомих витрат ПЕР на 2019, 2020 та 2021 роки, у тому числі загальновиробничі норми питомих витрат електричної енергії на одиницю виробленої

продукції – наданих Послуг з постачання технічної напірної води (кВт*год/тис. м³, далі – Норми ПВЕЕ).

Ці Норми розроблені, відповідно до Методики розрахунку норм питомих витрат ПЕР №449, з урахуванням усіх витрат електричної енергії на основні та допоміжні виробничі процеси при оптимальних режимах роботи устаткування Підприємства на підставі даних за останні три роки роботи Підприємства, з урахуванням стану обладнання, наявної технології та організації виробництва.

- (170) Норми ПВЕЕ на надання Послуг з постачання технічної напірної води (затверджені Підприємством) становлять:

на 2019 - 340 кВт*год/тис. м³,

на 2020 - 300 кВт*год/тис. м³,

на 2021 - 307 кВт*год/тис. м³.

- (171) Проте, порівнюючи обсяги витрат електричної енергії, включені ДПП «КПВП» до калькуляцій по статті «електроенергія для технологічного потреб», з обсягами цих витрат, які повинні були бути визначені із застосуванням затверджених Норм ПВЕЕ, встановлено, що у 2019-2021 роках до калькуляцій Підприємством включено **понаднормативні обсяги витрат електричної енергії**, що наведено у таблиці 6:

Таблиця 6

Дата введення в дію калькуляції	Плановий обсяг Послуг, у калькуляції, тис. м ³	Обсяг витрат електричної енергії включений до калькуляції, тис. кВт*год	Витрати електроенергії включені до калькуляції на одиницю послуги, кВт*год/тис. м ³	Затверджені Норми ПВЕЕ на одиницю послуги, кВт*год/тис. м ³	Обсяг витрат електричної енергії, який повинен бути включений до калькуляції згідно затвердженої Норми ПВЕЕ, тис. кВт*год	Перевищено показник планового обсягу витрат електричної енергії у калькуляціях на тис. кВт*год	Перевищено показник планового обсягу витрат електричної енергії у калькуляціях на тис. грн
	1	2	3 (2 / 1 * 1000)	4	5 (1 * 4 / 1000)	6 (2 - 5)	7
01.01.2019	117100	44512,49	380	340	39814,00	4 698,49	9 315,52
16.02.2019	117100	45070,39	384,89	340	39814,00	5 256,39	12 554,23
01.06.2020	99762,5	38051,223	381,42	300	29928,75	8 122,47	12 966,17
01.01.2021	76 667,00	31 389,13	409,42	307	23536,77	7852,36	15 078,65
01.08.2021	54 200,00	17 501,54	332,91	307	16639,40	862,14	1 806,90
Всього						26 791,85	51 721,47

- (172) З Таблиці 6 видно, що у 2019-2021 роках до калькулювання вартості Послуг з постачання технічної напірної води, ДПП «КПВП» включило **понаднормативні обсяги витрат електричної енергії на основні та допоміжні виробничі процеси при оптимальних режимах роботи устаткування. Перевищення склало 26791,85 тис. кВт*год на загальну суму 51 721,47 тис. грн.**

Зокрема по калькуляціях:

до калькуляції, що діяла з 01.01.2019, включено обсяг витрат електричної енергії 44512,49 тис.кВт*год замість 39814,00 тис.кВт*год, у результаті чого даний обсяг витрат у натуральному виразі завищено на 4698,49 тис.кВт*год, відповідно у грошовому виразі завищено на 9 315,52 тис. грн;

до калькуляції з 16.02.2019 включено обсяг витрат електричної енергії 45070,39 тис.кВт*год замість 39814,00 тис.кВт*год, що призвело до завищення на 5256,39 тис.кВт*год, у грошовому виразі на 12 554,23 тис. грн;

до калькуляції з 01.06.2020 включено обсяг витрат електричної енергії 38051,223 тис.кВт*год замість 29928,75 тис.кВт*год, що призвело до завищення на 8122,47 тис.кВт*год, у грошовому виразі на 12 966,17 тис. грн;

до калькуляції з 01.01.2021 включено обсяг витрат електричної енергії 31389,13 тис.кВт*год замість 23536,77 тис.кВт*год, що призвело до завищення на 7852,36 тис.кВт*год, у грошовому виразі на 15 078,65 тис. грн;

до калькуляції з 01.08.2021 включено обсяг витрат електричної енергії 17501,54 тис.кВт*год замість 16639,40 тис.кВт*год, що призвело до завищення на 862,14 тис.кВт*год, у грошовому виразі на 1 806,90 тис. грн.

- (173) Здійснюючи калькулювання вартості Послуг з постачання технічної напірної води з урахуванням затверджених Норм ПБЕЕ та показників вартості 1 кВт*год електричної енергії, вищенаведені калькуляції мали б складати таку вартість:

Таблиця 7

Встановлено з 01.01.2019				
Найменування статей витрат	Одиниця виміру	На обсяг послуг		На 1 м ³ відпуску
		Кількість	Сума, тис. грн	Грн
Обсяг послуг	тис. м ³	117100		
Електроенергія для технологічних потреб	тис.кВт тис. грн	39814,00	78937,74	0,67411
Витрати на оплату праці			2 276,748	0,01944
Відрахування на соціальні заходи			500,88	0,00428
Амортизація			2 625,51	0,02242
Матеріальні витрати			373,14	0,00319
Загальновиробничі витрати			4 778,92	0,04081
Виробнича собівартість			89492,94	0,76424
Адміністративні витрати			6 287,62	0,05369
Витрати на збут			293,92	0,00251
Повна собівартість			96 074,48	0,82045
Тариф за 1000 м ³ без ПДВ			820,45	
Тариф за 1000 м ³ з ПДВ			984,54	
Різниця з встановленим тарифом у калькуляціях, без ПДВ			79,55	0,07955
Різниця з встановленим тарифом у калькуляціях, з ПДВ			95,46	0,09546

Встановлено з 16.02.2019				
Найменування статей витрат	Одиниця виміру	На обсяг послуг		На 1 м ³ відпуску
		Кількість	Сума, тис. грн	Грн
Обсяг послуг	тис. м ³	117100		
Електроенергія для технологічних потреб	тис.кВт тис. грн	39814,00	95090,75	0,81205
Витрати на оплату праці			2 732,09	0,02333
Відрахування на соціальні заходи			601,06	0,00513
Амортизація			2 625,51	0,02242
Матеріальні витрати			373,14	0,00319
Загальновиробничі витрати			9499,10	0,08112
Виробнича собівартість			110 921,65	0,94724
Адміністративні витрати			7 372,29	0,06296
Витрати на збут			342,15	0,00292
Повна собівартість			118 636,09	1,01312
Тариф за 1000 м ³ без ПДВ			1 013,12	
Тариф за 1000 м ³ з ПДВ			1 215,74	
Різниця з встановленим тарифом у калькуляціях, без ПДВ			106,88	0,10688
Різниця з встановленим тарифом у калькуляціях, з ПДВ			128,26	0,12826

Встановлено з 01.06.2020					
Найменування статей витрат	Одиниця виміру	На обсяг послуг		На 1 м ³ відпуску	
		Кількість, тис.кВт	Сума, тис. грн	грн/1 м ³	

1	Обсяг послуг	тис. м³	99762,5		
2	Електроенергія для технологічних потреб	тис. кВт тис. грн	29 928,75	47 776,17	0,48
3	Витрати на оплату праці			3 320,61	0,03
4	Відрахування на соціальні заходи			730,53	0,01
5	Амортизація			10 617,4	0,11
6	Матеріальні витрати			373,14	0,00
7	Загальновиробничі витрати			27 218,00	0,27
8	Виробнича собівартість			90 035,85	0,90
9	Адміністративні витрати			15 653,00	0,16
10	Витрати на збут			681,04	0,01
11	Повна собівартість			106 369,89	1,07
12	Рентабельність 1,1%			1 170,07	0,01
Всього:				107 539,96	1,08 (1,07796)
13	Реалізація за попередній період, у т.ч.*	тис. м³	27 662	31 948,93	
	Січень 2020	тис. м³	7 669	9 202,47	
	Лютий 2020	тис. м³	6 859	8 230,53	
	Березень 2020	тис. м³	6 907	8 287,93	
	Квітень 2020	тис. м³	6 228	6 228,00	
14	Залишок	тис. м³	72 100	75 591,03	
Тариф за 1 м³ без ПДВ				1,05 (1,04842)	
Тариф за 1 м³ з ПДВ				1,26 (1,25810)	
Різниця з встановленим тарифом у калькуляціях, без ПДВ				0,18 (0,18158)	
Різниця з встановленим тарифом у калькуляціях, з ПДВ				0,22 (0,21790)	

Встановлено з 01.01.2021					
			На обсяг послуг		На 1 м³ відпуску
	Найменування статей витрат	Одиниця виміру	Кількість	Сума	Грн
1	Обсяг послуг	тис. м³	76 667,00		
2	Електроенергія для технологічних потреб	тис. кВт тис. грн	23 536,77	45 196,93	0,58952
3	Витрати на оплату праці			1 815,34	0,02368
4	Відрахування на соціальні заходи			399,38	0,00521
5	Амортизація			4 959,65	0,06469
6	Матеріальні витрати			186,57	0,00324
7	Загальновиробничі витрати			17 719,87	0,23113
8	Виробнича собівартість			70 277,74	0,91666
9	Адміністративні витрати			8 557,67	0,11162
10	Витрати на збут			354,375	0,00255
11	Повна собівартість			79 189,785	1,03291
Тариф за 1 м³ без ПДВ				1,03 (1,03291)	
Тариф за 1 м³ з ПДВ				1,24 (1,23949)	
Різниця з встановленим тарифом у калькуляціях, без ПДВ				0,20 (0,19709)	
Різниця з встановленим тарифом у калькуляціях, з ПДВ				0,24 (0,24051)	

Встановлено з 01.08.2021					
			На обсяг послуг		На 1 м³ відпуску
	Найменування статей витрат	Одиниця виміру	Кількість	Сума	Грн
1	Обсяг послуг	тис. м³	54 200,00		
2	Електроенергія для технологічних потреб	тис. кВт, тис. грн	16 639,40	34 873,36	0,64342
3	Витрати на оплату праці			1 853,81	0,03420
4	Відрахування на соціальні			407,84	0,00752

	заходи				
5	Амортизація			5 110,00	0,09428
6	Матеріальні витрати			155,475	0,00287
7	Загальновиробничі витрати			16 423,10	0,30301
8	Виробнича собівартість			58 823,585	1,08531
9	Адміністративні витрати			8 474,50	0,15636
10	Витрати на збут			343,18	0,00633
11	Повна собівартість			67 641,265	1,24799
Тариф за 1 м³ без ПДВ				1,25 (1,24799)	
Тариф за 1 м³ з ПДВ				1,50 (1,49759)	
Різниця з встановленим тарифом у калькуляціях, без ПДВ				0,03 (0,03201)	
Різниця з встановленим тарифом у калькуляціях, з ПДВ				0,04 (0,04241)	

- (174) Включивши у калькуляції обсяги витрат електричної енергії, які не відповідають затвердженним Нормам ПВЕЕ (понаднормативні), ДПП «КПВП» **визначило завищені розміри вартості Послуг з постачання технічної напірної води**, наведені у таблиці 8:

Таблиця 8

№	Дата введення ціни в дію	Ціна на Послуги з постачання технічної напірної води, встановлена калькуляцією, грн/1000м³		Ціна на Послуги з постачання технічної напірної води, яка повинна була б бути з урахуванням затверджених Норм ПВЕЕ, грн/1000м³		Різниця між цінами, встановленими Підприємством та цінами з урахуванням затверджених Норм ПВЕЕ, грн/1000м³	
		без ПДВ	з ПДВ	без ПДВ	з ПДВ	без ПДВ	з ПДВ
		1	2	3	4	5 (1 – 3)	6 (2 – 4)
1	01.01.2019	900	1 080	820,45	984,54	79,55	95,46
2	16.02.2019	1 120	1 344	1 013,12	1 215,74	106,88	128,26
3	01.06.2020	1 230	1 476	1 050,00	1 260,00	180,00	216,00
4	01.01.2021	1 230	1 480	1 032,91	1 239,49	197,09	240,51
5	01.08.2021	1 280	1 540	1 247,99	1 497,59	32,01	42,41

- (175) У результаті порівняльного аналізу (Таблиця 8), встановлено, що у **калькуляціях завищено** вартість Послуг з постачання технічної напірної води, зокрема:

- у калькуляції з 01.01.2019: на 0,09546 грн/1м³;
- у калькуляції з 16.02.2019: на 0,12826 грн/1м³;
- у калькуляції з 01.06.2020: на 0,21600 грн/1м³;
- у калькуляції з 01.01.2021: на 0,24051 грн/1м³;
- у калькуляції з 01.08.2021: на 0,04241 грн/1м³.

4.3. Негативні наслідки дій ДПП «Кривбаспромводопостачання».

4.3.1. для КП «Кривбасводоканал» (Заявника-2).

- (176) Заявник-2 листом від 04.05.2023 № 02-05/5280 надав наступну інформацію про обсяги спожитих Послуг з постачання технічної напірної води за встановленими у калькуляціях цінами у 2019-2021 роках в натуральному та грошовому виразі, а також інформацію про використання зазначених обсягів у господарській діяльності КП «Кривбасводоканал» та їх розподіл між видами господарської діяльності:

Таблиця 9

Період	Отримано Водоканалом технічної напірної води від ДПП «КПВП»		Використано Водоканалом у господарській діяльності			
	тис. м³	тис. грн	На надання послуг з постачання технічної води ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»		На надання послуг з централізованого водопостачання	
			тис. м³	% від загального	тис. м³	% від загального
2019	105 164,83	117 000,64	33 611,36	31,96	71 553,47	68,04

2020	95 589,25	112 121,58	27 798,11	29,08	67 791,14	70,92
2021	90 094,02	112 640,25	31 658,15	35,14	58 435,87	64,86

(177) З наведеного у Таблиці 9 слідує, що у період 2019-2021 років розподіл спожитих Послуг з постачання технічної напірної води між видами господарської діяльності КП «Кривбасводоканал» відбувався наступним чином:

- транспортовано технічної напірної води до об'єктів ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» 29,08-35,14 % від загального обсягу отриманої технічної напірної води;

- використано на надання послуг з централізованого водопостачання 64,86-70,92 % від загального обсягу отриманої технічної напірної води.

(178) За інформацією ДПП «КПВП» (лист від 15.05.2023 № 01/549) Підприємство, зокрема у період 2019-2021 років, пред'являло Водоканалу рахунки на оплату наданих Послуг з постачання технічної напірної води за встановленими калькуляціями цінами, які були оплачені Водоканалом у повному обсязі.

(179) Проведено порівняльний аналіз здійснених Підприємством помісячних нарахувань плати за надані Послуги з постачання технічної напірної води у період 2019-2021 років, відображених у виставлених Водоканалу рахунках, з величинами нарахувань, що відповідають цінам з використанням затверджених Норм ПВЕЕ (Додаток № 2 до цього рішення). Результат зазначеного порівняльного аналізу наведено у Таблиці 10:

Таблиця 10

Період	Нараховано Підприємством до сплати Водоканалу за Послуги, які сплачено останнім за завищеними цінами, грн	Мало бути нараховано, грн	Різниця, грн
2019	139 572 546,23	126 091 967,86	13 480 578,37
2020	134 545 894,40	121 686 320,96	13 063 965,21
2021	135 168 298,49	121 086 778,10	14 081 520,39
Всього:	X	X	40 626 063,97

(180) Таким чином, внаслідок застосування Підприємством завищеної вартості Послуг з постачання технічної напірної води шляхом нарахування та пред'явлення до сплати рахунків за надані у період 2019-2021 років Послуги Водоканалу було зайво нараховано коштів та сплачено Водоканалом у розмірі **40 626 063,97 грн**, з яких в подальшому включені до вартості послуг з постачання технічної напірної води для ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» (29,08-35,14%) та включені до вартості послуг з централізованого водопостачання для споживачів питної води міста Кривого Рогу (у тому числі для населення) (64,86-70,92%).

4.3.2. для ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» (Заявника-1)

(181) Як зазначалося вище, ДПП «КПВП» постачало технічну напірну воду Водоканалу, який у подальшому цю воду транспортував (постачав) ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» на підставі договору на послуги з постачання технічної напірної води від 25.01.2018 № 228/215 (зокрема лист Водоканалу від 04.05.2023 № 02-05/5280).

(182) На підставі зазначеного договору, КП «Кривбасводоканал» здійснювало нарахування Заявнику-1 за надані у період 2019-2021 років послуги з постачання технічної напірної води за цінами, до складу яких увійшла завищена вартість Послуг ДПП «КПВП» з постачання технічної напірної води, а Заявник-1 оплачував у повному обсязі відповідно до актів щодо надання цих послуг та виставлених рахунків (лист КП «Кривбасводоканал» від 04.05.2023 № 02-05/5280).

(183) Проведено порівняльний аналіз здійснених Водоканалом помісячних нарахувань Заявнику-1 за надані у період 2019-2021 років послуги за цінами з завищеною вартістю досліджуваних Послуг ДПП «КПВП» з нарахуваннями, які повинні бути здійснені Водоканалом у разі придбання ним досліджуваних Послуг без завищення їх вартості

(аналіз наведено у Додатку № 3 до цього рішення). Результат зазначеного порівняльного аналізу наведено у Таблиці 11:

Таблиця 11

Часовий період	Нараховано Заявнику-1, грн (з ПДВ)	Мало бути нараховано Заявнику-1, з урахуванням затверджених Норм ПВЕЕ, грн (з ПДВ)	Різниця у нарахуваннях, грн з ПДВ
2019	95 459 616,91	91 328 744,95	4 130 871,96
2020	81 526 738,04	77 096 388,86	4 430 349,18
2021	105 362 528,56	100 598 596,62	4 763 931,94
Всього			13 325 153,08

- (184) Отже, Заявником-1 було зайво сплачено коштів у розмірі **13 325 153,08 грн** внаслідок дій ДПП «Кривбаспромводопостачання», які полягали у встановленні для КП «Кривбасводоканал» та застосуванні завищеної вартості Послуг з постачання технічної напірної води шляхом включення понаднормативних обсягів електричної енергії на основні та допоміжні виробничі процеси при оптимальних режимах роботи устаткування у період 2019-2021 років.

4.3.3. Вплив дій ДПП «КПВП» на тарифи на послуги з централізованого водопостачання.

- (185) Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП), листом від 11.05.2023, адресованим Антимонопольному комітету України, навела *перелік постанов НКРЕКП, якими встановлено тарифи КП «Кривбасводоканал» на послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, зокрема у період 2019-2021: постанова НКРЕКП від 21.12.2018 № 2003; постанова НКРЕКП від 04.02.2020 № 283; постанова НКРЕКП від 16.12.2020 № 2499; постанова НКРЕКП від 22.12.2021 № 2855.*
- (186) За повідомленням НКРЕКП (лист від 11.05.2023), у зазначених постановах НКРЕКП у **тариф на централізоване водопостачання було включено вартість на послуги з постачання технічної води, постачальником яких є ДПП «Кривбаспромводопостачання», за цінами відповідно до укладених договорів.**
- (187) **Таким чином**, у даному випадку, дії ДПП «Кривбаспромводопостачання», які полягають:

- у встановленні для КП «Кривбасводоканал» завищеної вартості Послуг з постачання технічної напірної води шляхом включення до калькуляцій понаднормативних витрат на електричну енергію на основні та допоміжні виробничі процеси при оптимальних режимах роботи устаткування у період 2019-2021 років;

- у застосуванні завищеної вартості Послуг з постачання технічної напірної води у період 2019-2021 років (шляхом нарахування та пред'явлення КП «Кривбасводоканал» до сплати рахунків за надані Послуги за завищеною вартістю цих Послуг),

призвели до зайво пред'явлених та сплачених Заявником-2 (КП «Кривбасводоканал») ДПП «Кривбаспромводопостачання» коштів у розмірі 40 626 063,97 грн, з яких 68% у складі витрат на послуги з централізованого водопостачання,

4.4. Неможливість вчинення Відповідачем таких дій за умов існування значної конкуренції на ринку

- (188) Зазначені дії ДПП «Кривбаспромводопостачання» були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку Послуг з постачання технічної напірної води.
- (189) Через відсутність альтернативних джерел постачання товарів чи послуг, що задовольняли б попит за нормальними цінами та умовами торгівлі, домінуюча компанія стає для покупців єдиним торговельним партнером, стосунків з яким неможливо уникнути.

- (190) З огляду на умови використання товару (Послуг з постачання технічної напірної води) – специфічність розміщення забірних пристроїв водопровідних комплексів (водозабірних споруд) споживачів в межах розташування виробничих об'єктів Підприємства (каналу Дніпро-Кривий Ріг, Південного водосховища та каналу № 33), у період 2019-2022 років та січня-травня 2023 року, споживачі, зокрема КП «Кривбасводоканал», за звичайних умов не могли легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (191) Протягом періоду 2019-2022 років та січня-травня 2023 року на території [інформація, доступ до якої обмежено], де розташовані відповідні водні та виробничі об'єкти (канали, водосховища, насосні станції, гідротехнічні споруди), які закріплені за Підприємством на праві господарського відання, Підприємство не мало жодного конкурента.
- (192) Вчинення ДПП «Кривбаспромводопостачання» зазначених дій демонструє прояв ринкової влади одноосібно визначати умови обороту товару на ринку Послуг з постачання технічної напірної води, зокрема встановлювати та утримувати ціни, які б неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку, внаслідок відсутності у покупців (споживачів, користувачів) можливості перейти до споживання послуг інших суб'єктів господарювання.
- (193) ДПП «Кривбаспромводопостачання» не реагувало на актуальність та значимість Послуг з постачання технічної напірної води для споживачів, економічне виживання яких повністю залежить від доступності цих послуг, ігноруючи необхідність здійснення реалізації технічної напірної води споживачам за справедливими цінами, які мають бути справедливими для обох сторін торговельної угоди, а не забезпечувати переваги лише одній стороні.
- (194) За умов існування конкуренції на ринку Послуг з постачання технічної напірної води, споживачі мали б змогу відмовитися від послуг ДПП «Кривбаспромводопостачання» та звернутись до іншого надавача цих послуг.
- (195) Відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо на цьому ринку у нього немає жодного конкурента та не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.
- (196) Згідно з пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку, зокрема, визначається: встановлення таких цін чи інших умов придбання або реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (197) Частиною третьою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- (198) Відповідно до пункту 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем є порушеннями законодавства про захист економічної конкуренції.
- (199) Згідно зі статтею 51 Закону України «Про захист економічної конкуренції» порушення законодавства про захист економічної конкуренції тягне за собою відповідальність, встановлену законом.

4.5. Загальні висновки щодо зловживання Відповідачем монопольним становищем

- (200) Ураховуючи вищезазначене, дії Відповідача, який протягом періоду 2019-2022 років та січня-травня 2023 року займав монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з постачання технічної напірної води до забірних пристроїв водопровідних комплексів

(водозабірних споруд) за допомогою гідротехнічних споруд шляхом послідовності дій, що забезпечують рух води каналом Дніпро-Кривий Ріг, подачу води та регулювання рівня води у штучно-створених водних об'єктах (водосховищах, каналах) в межах території [інформація, доступ до якої обмежено], де розташовані відповідні водні та виробничі об'єкти (канали, водосховища, насосні станції, гідротехнічні споруди), які закріплені за Підприємством на праві господарського відання,

що полягали у встановленні та застосуванні для КП «Кривбасводоканал» у період 2019-2021 років завищеної вартості Послуг з постачання технічної напірної води шляхом включення понаднормативних витрат електричної енергії на основні та допоміжні виробничі процеси при оптимальних режимах роботи устаткування,

кваліфіковано Відділенням, як зловживання монополюним (домінуючим) становищем на ринку відповідно до пункту 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» шляхом встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

5. ЗАПЕРЕЧЕННЯ ВІДПОВІДАЧА ТА ЇХ СПРОСТУВАННЯ.

- (201) Листом від 08.11.2023 № 54-02/2288 Відповідачу направлено копію подання від 31.10.2023 № 54-03/141п з попередніми висновками у справі № 54/1-20.
- (202) Листами від 08.11.2023 №№ 54-02/2286, 54-02/2287 Заявникам направлено копію подання від 31.10.2023 № 54-03/141п з попередніми висновками у справі № 54/1-20.
- (203) Від Заявників до Відділення не надходило доказів, клопотань, пояснень та заперечень у відповідь на зазначене подання з попередніми висновками у цій справі.
- (204) Листом від 14.12.2023 № 16/1467 ДПП «Кривбаспромводопостачання» надало пояснення (реагування на подання від 31.10.2023 № 54-03/141п з попередніми висновками у справі № 54/1-20) з наступними запереченнями:
 1. З огляду на обставини, викладені у відзиві КП «Кривбасводоканал» за вих. № б/н від 08.11.2023 по справі 904/5482/23, Заявники забезпечують роботу двох альтернативних схем подачі технічної напірної води, що спростовує висновки Відділення про відсутність у ДПП «Кривбаспромводопостачання» конкурентів на ринку, та вказує на неможливість ними мати статус постраждалих осіб від зловживання монополюним становищем ДПП «КПВП».
 2. ДПП «Кривбаспромводопостачання» не вчиняло дій по завищенню вартості Послуг з постачання технічної напірної води шляхом включення понаднормативних витрат електричної енергії, оскільки, затверджені Норми ПВЕЕ визначено Підприємством з урахуванням обсягів виробництва, що включають обсяги реалізації та втрати технічної напірної води на фільтрацію і випаровування по каналу Дніпро – Кривий Ріг та дзеркала Південного водосховища, тому до калькуляцій включено обсяги електроенергії на весь обсяг виробництва.
 3. ДПП «Кривбаспромводопостачання» вважає основним чинником збільшення витрат ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» необґрунтовану зміну тарифу КП «Кривбасводоканал», який не підтверджено належними та допустимими доказами.
 4. Відсутні негативні наслідки для КП «Кривбасводоканал» від дій ДПП «Кривбаспромводопостачання», так як КП «Кривбасводоканал» заклало витрати на досліджувані послуги Підприємства до тарифу на послуги з централізованого водопостачання та в ціну послуг з постачання технічної води, що надаються ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг».

На підтвердження вказаних заперечень, Відповідачем у листі від 14.12.2023 № 16/1467:

- порівняно ціни на електричну енергію, закладені у калькуляції з фактичними цінами придбання електричної енергії у 2019-2021 роках,

- наведено розрахунки загальновиробничих норм питомих витрат електроенергії та планових обсягів електричної енергії (кВт*год), включених до калькуляцій, з урахуванням втрат технічної напірної води на фільтрацію та випаровування.

До листа від 14.12.2023 № 16/1467 додано копії документів:

- роздруківка відзиву КП «Кривбасводоканал» за вих. № б/н від 08.11.2023 по справі 904/5482/23 з Електронного суду за посиланням: <https://cabinet.court.gov.ua>;
- дозвіл на спеціальне водокористування № 58/ДП/49д-20 від 24.04.2020;
- нормативний розрахунок водокористування і водовідведення ДПП «КПВП»;
- довідка ДП «Жилком» № 50 від 25.05.2020.

- (205) **Щодо першого заперечення.** У відзиві КП «Кривбасводоканал» за вих. № б/н від 08.11.2023 по справі 904/5482/23, зокрема наведено такі обставини:

Постановою Кабінету Міністрів України від 06.06.2023р. № 566 затверджено Порядок реалізації експериментального проекту з будівництва магістральних водогонів [інформація, доступ до якої обмежено].

З 06.06.2023, після підриву Каховської ГЕС, ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» реалізувало перекачування (надходження) води з річки Інгулець у Південне водосховище, яке використовується КП «Кривбасводоканал».

Крім того, наповнення Південного водосховища здійснюється за альтернативною моделлю за схемою: [інформація, доступ до якої обмежено].

- (206) Посилання Відповідача на даний відзив не відноситься до досліджуваного періоду 2019-2022 років та січня-травня 2023 року (тобто до підриву Каховської ГЕС - 06.06.2023). Тому не може бути врахований і прийнятий до уваги.

- (207) **Щодо другого заперечення.** Відповідач у листі від 14.12.2023 № 16/1467 наполягає, що розрахунки застосованих у калькуляціях обсягів електричної енергії відповідають затвердженням Нормам ПВЕЕ, оскільки здійснені з урахуванням втрат технічної напірної води на фільтрацію та випаровування.

При цьому, **Відповідачем документально не підтверджено обґрунтованість наведених у листі від 14.12.2023 № 16/1467 розрахунків**, зокрема документально не підтверджено такі показники, як: обсяги виробництва продукції, обсяги реалізації послуг, втрати технічної напірної води на фільтрацію та випаровування у період 2019-2021 років.

- (208) Окрім того, ураховуючи інформацію, наведену у пункті 171 цього рішення у період 2019-2021 років, враховані у калькуляціях норми питомих витрат електроенергії були більшими, ніж затверджені, та більшими, ніж фактичні:

Дата введення в дію калькуляції	Включені ПВЕЕ до калькуляції, кВт*год/тис. м ³	Затверджені Норми ПВЕЕ, кВт*год/тис. м ³	Фактичні витрати ПВЕЕ, кВт*год/тис. м ³
01.01.2019	380	340	293
16.02.2019	384,89	340	293
01.06.2020	381,42	300	304
01.01.2021	409,42	307	321*
01.08.2021	332,91	307	321*

*За даними АТ «ДТЕК Дніпровські електромережі» (лист від 20.07.2023 №35525/1001) фактичний загальний обсяг електроенергії, використаний Підприємством у 2021 році по всіх напрямках господарської діяльності становив – 39406,064 тис.кВт*год.

Питома вага фактичних витрат на Послуги у складі фактичних витрат в цілому по Підприємству у 2021 році складає 83,63%, тому Послугам відповідає фактичний обсяг використаної електроенергії – 32 955,29

тис. кВт*год, отже, у 2021 році Підприємством фактично використано: $32\,955,29/102\,618,79 * 1000 = 321,14$ кВт*год/тис. м³.

- (209) Таким чином, Відповідачем не спростовано включення до калькуляції вартості Послуг понаднормативних витрат електричної енергії на основні та допоміжні виробничі процеси при оптимальних режимах роботи устаткування.
- (210) **Щодо третього заперечення.** КП «Кривбасводоканал» та його тариф на послуги з постачання технічної води, що надаються безпосередньо ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг», та зміна цього тарифу не є об'єктами дослідження у цій справі, тому аналіз відповідних матеріалів не може бути проведений в межах даної справи.
- (211) **Щодо четвертого заперечення.** Зазначене заперечення не суперечить висновкам Відділення, наведеним у поданні від 31.10.2023 № 54-03/141п з попередніми висновками у справі № 54/1-20, а також у пункті (180) цього рішення, щодо включення Водоканалом у період 2019-2021 років усіх зайво нарахованих Водоканалу та сплачених ним коштів в подальшому: до вартості послуг з постачання технічної напірної води для ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» 29,08-35,14%; до вартості послуг з централізованого водопостачання для споживачів питної води міста Кривого Рогу 64,86-70,92%.
- (212) Також, у листі від 14.12.2023 № 16/1467 ДПП «Кривбаспромводопостачання» звертається з проханням до Відділення, під час розгляду справи врахувати обставини, що склалися після 06.06.2023 у зв'язку з підривом греблі Каховської ГЕС, зокрема:

Після 06.06.2023, у зв'язку з підривом греблі Каховської ГЕС, Підприємство втратило основне джерело фінансових надходжень з реалізації технічної напірної води.

Для забезпечення життєдіяльності населення Криворізького району Дніпропетровської області, Підприємство витратило понад 15 млн. грн власних коштів на прокладання водозабірних труб у місцях водозабору до старого русла р. Дніпро та встановлення на них додаткових насосних станцій. Ці кошти мали забезпечити оплату обов'язкових податків та зборів, соціальний обов'язок із виплати заробітної плати.

Нові моделі наповнення Південного водосховища не передбачають задіяння промислових потужностей Підприємства, чим унеможливають виконання покладених зобов'язань з експлуатації Південного водосховища та як наслідок, отримання відповідного прибутку від даної діяльності.

Всі наявні ресурси зосереджено на забезпеченні безперебійної роботи Каховського водопровідного комплексу, який забезпечує населення частини криворізького району питною водою, за збитковим тарифом. Відбулося зростання дебіторської заборгованості Підприємства перед державою у вигляді несплати податків та зборів, а також перед контрагентами, у тому числі перед електропостачальними організаціями за спожиту електроенергію.

- (213) Ураховуючи наведене, Відповідачем не спростовано висновків Відділення щодо порушення законодавства про захист економічної конкуренції в досліджених діях Підприємства, які полягали у встановленні та застосуванні до КП «Кривбасводоканал» у період 2019-2021 років завищеної вартості Послуг з постачання технічної напірної води шляхом включення понаднормативних витрат електричної енергії на основні та допоміжні виробничі процеси при оптимальних режимах роботи устаткування.

6. ВИСНОВКИ У СПРАВІ

- (214) Таким чином, доказами, зібраними у справі, доведено, а Відповідачем не спростовано **висновок Відділення про те, що**

- **Відповідач** протягом періоду 2019-2022 років та січня-травня 2023 року займав монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з постачання технічної напірної води до забірних пристроїв водопровідних комплексів (водозабірних споруд) за допомогою гідротехнічних споруд шляхом послідовності дій, що забезпечують рух води каналом

Дніпро-Кривий Ріг, подачу води та регулювання рівня води у штучно-створених водних об'єктах (водосховищах, каналах) в межах території [інформація, доступ до якої обмежено], де розташовані відповідні водні та виробничі об'єкти (канали, водосховища, насосні станції, гідротехнічні споруди), які закріплені за Підприємством на праві господарського відання, як таке, що не мало жодного конкурента;

- а його дії, що полягали у встановленні та застосуванні для КП «Кривбасводоканал» завищеної вартості Послуг з постачання технічної напірної води шляхом включення понаднормативних витрат електричної енергії на основні та допоміжні виробничі процеси при оптимальних режимах роботи устаткування у період 2019-2021 років,

є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», визначене пунктом 1 частини другої статті 13 цього Закону.

7. ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ ШТРАФУ

- (215) Зловживання монопольним (домінуючим) становищем є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції (пункт 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції»).
- (216) Відповідно до статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 2 статті 50 цього Закону, накладається штраф у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.
- (217) Листом від 18.01.2024 № 01/166 Підприємство надало копію звіту про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 9 місяців 2023 року, та копію податкової декларації з податку на прибуток Підприємства за 9 місяців 2023 року. Відповідно до зазначеної податкової декларації, дохід ДПП «Кривбаспромводопостачання» від будь-якої діяльності (за вирахуванням непрямих податків), визначений за правилами бухгалтерського обліку, за 9 місяців 2023 року становить 227 359,4 тис. гривень.
- (218) При визначенні розміру штрафу за порушення, передбачене пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», враховано, що наслідки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, яке є предметом розгляду даної справи, Підприємством не усунені.

Ураховуючи наведене, керуючись статтями 7, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 і 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за № 291/5482 (зі змінами), пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5 зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (із змінами), адміністративна колегія Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що державне промислове підприємство «Кривбаспромводопостачання» (ідентифікаційний код юридичної особи – [інформація, доступ до якої обмежено]) протягом періоду 2019-2022 років та січня-травня 2023 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з постачання технічної напірної води до забірних пристроїв водопровідних комплексів (водозабірних споруд) за допомогою гідротехнічних споруд шляхом послідовності

дій, що забезпечують рух води каналом Дніпро-Кривий Ріг, подачу води та регулювання рівня води у штучно-створених водних об'єктах (водосховищах, каналах) в межах території [інформація, доступ до якої обмежено], де розташовані відповідні водні та виробничі об'єкти (канали, водосховища, насосні станції, гідротехнічні споруди), які закріплені за Підприємством на праві господарського відання, як таке, що не мало жодного конкурента.

2. Визнати дії державного промислового підприємства «Кривбаспромводопостачання» (ідентифікаційний код юридичної особи – [інформація, доступ до якої обмежено]), які полягали у встановленні та застосуванні для КП «Кривбасводоканал» у період 2019-2021 років завищеної вартості Послуг з постачання технічної напірної води шляхом включення понаднормативних витрат електричної енергії на основні та допоміжні виробничі процеси при оптимальних режимах роботи устаткування, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», визначеним пунктом 1 частини другої статті 13 цього Закону, у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з постачання технічної напірної води до забірних пристроїв водопровідних комплексів (водозабірних споруд) за допомогою гідротехнічних споруд шляхом послідовності дій, що забезпечують рух води каналом Дніпро-Кривий Ріг, подачу води та регулювання рівня води у штучно-створених водних об'єктах (водосховищах, каналах), шляхом встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. За порушення законодавства про захист економічної конкуренції, вказане в пункті 2 резолютивної частини рішення, накласти на державне промислове підприємство «Кривбаспромводопостачання» (ідентифікаційний код юридичної особи – [інформація, доступ до якої обмежено]) штраф у розмірі **68 000 грн** (шістдесят вісім тисяч гривень).

4. Зобов'язати державне промислове підприємство «Кривбаспромводопостачання» (ідентифікаційний код юридичної особи – [інформація, доступ до якої обмежено]) усунути наслідки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, вказаного у пункті 2 резолютивної частини рішення, у двомісячний термін з дня одержання рішення.

Штраф підлягає сплаті у двомісячний строк з дня одержання рішення про накладення штрафу.

Відповідно до частини восьмої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції», протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України документи, що підтверджують сплату штрафу.

Рішення може бути оскаржене до господарського суду у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Голова адміністративної колегії:

Лариса ГРЕЧАНА